

# לקראת שבועת מלכתא



dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 185

פנינים לפרשת ואתחנן

**סיפר רבי שמחה טפר שבילדותו, בעת ששהה בשכנותו של רבינו באותו בונגלוס במחנה הקיץ בהרי הקטסקיל, אירע פעם שהרים אבן ומתחתיה פרץ כעין ענן-נחיל של מאות דבורים, והחלו נטפלים אליו. רבינו ישב בקרבת מקום ולמד, וכאשר ראה את שאירע, קפץ ממקומו, הסיר את מעילו והדף אותם חזרה לבור**

קדושתו של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל ראש ישיבת תורה אור ובעל "טבעת החושן"

"להיות לו לעם סגולה" (דברים ז, ו')



שכתוב בפסוק "ומוראכם וחיתכם יהיה על כל חית הארץ".

## "והריחו ביראת השם"

היה לרבינו חוש ריח רוחני מופלא שלא יכול היה לסבול דברים טמאים, תלמידו רבי זלמן פנחס שטולצנברג מספר שהיה עוקב אחריו בעת שכיהן כמשגיח בישיבת חפץ חיים ששכנה בשכונת ווילמסבורג, וכשהיה מגיע משכונת מגוריו באיסט סייד היתה דרכו ללכת בצד מסוים של הכביש וכשהיה מתקרב לבית תפלתם היה חוצה את הכביש לצד השני ורק כשעבר את אותו מקום שב

המשך בעמוד 28

רגישותו לדבר שבקדושה הגיעה לידי ביטוי בהנהגות שונות, למשל השתדל שלא למכור חפצים ששימשו את הישיבה לגויים. פעם עמד למכירה רכב של הישיבה וסיפרו לרבינו שהשיגו קונה גוי במחיר טוב, רבינו התפלא; רכב ששימש את הישיבה ימכר לגוי? וסירב ואמר לחפשי יהודי, ועדיף שומר תורה ומצוות.

כאמור, רבים מהנהגות הקדושה והפרישות עשה בצניעות ונזהר להסתיר אותם, ובחיצוניותו לא ראו מאומה. פעם ביקר אצלו ראש ישיבת מיר, הגאון רבי נתן צבי פינקל, וכשיצא ממנו התפעל ואמר: הוא כזה ענק, מאידך, הוא מתנהג כ"כ נורמלי.

סיפר רבי שמחה טפר שבילדותו, בעת ששהה בשכנותו של רבינו באותו בונגלוס במחנה הקיץ בהרי הקטסקיל, אירע פעם שהרים אבן ומתחתיה פרץ כעין ענן-נחיל של מאות דבורים, והחלו נטפלים אליו, רבינו ישב בקרבת מקום ולמד וכאשר ראה את שאירע קפץ ממקומו הסיר את מעילו והדף אותם חזרה לבור.

אומר רבי שמחה, לא הצלחתי אז, ועד היום איני מבין איך הצליח עם מעילו להכניסם חזרה, היו שם מאות דבורים שאמורים בדווקא להתפרץ בפני מי שמנסה להלחם בהם, רק לימים הבנתי ופשוט אצלי שזה מה שקרה, שמעיל זה ששימש כמלבוש לאדם שנתקדש בקדושת לימוד התורה, מעיל כזה מבריה בעלי חיים ושרצים כמו

# והנה בעודו אוהז בעיצומה של תפילה שמונה עשרה, תם פרק הזמן של חניית הביניים. כל הנוסעים עלו, כשברקע כבר נשמע נהמת המנועים בטרם טיסה, שוב ושוב השמיעו מערכות הכריזה את שמו, אבל הוא כאילו ולא היה שם. הזמן חלף, הקברניט איבד את סבלנותו, נעל את הדלתות ו.. המריא בלעדיו

על עבודת התפילה של הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל



"וְאַתְּחַנֵּן אֶל ד'" (דברים ג', כ"ג)

בשיחה עם ילדיו אודות התפילה, העלה פעם את השאלה הבאה: איזה מילה ב'שמונה עשרה' היא היפה והמרגשת ביותר בעיניכם? כצפוי נקב כל אחד מהם במילה אחרת. זה אמר ש'שמע קולנו' הם המילים שיותר נוגעות בנימי נפשו, אחר אמר "אלוקינו מלך העולם", השלישי הזכיר מילה אחרת. כאשר הם סיימו להביע את דעתם נענה הוא ואמר:

"לדעתי, המילה 'אלקי' - הקב"ה שלי, היא הנפלאה שבמילים". ואין בכך פלא שמילה זו שמשמעותה שייכות אישית - המתה ונגעה בנימי נפשו העמוקים ביותר, כמי שידע את טעמה הערב של תפילה. ויתרה מכך, כמי שהכיר בכל רגע ורגע לפני מי הוא עומד ושופך שיחו. שהרי את הידיעה המענגת הזו חווה בכל ליבו ונפשו, ומתחילת עמדו בתפילה ועד סופה התרפק על אלוקיו בגיל וברעדה.

## רציתי לבכות

לא ביום אחד ולא ביומיים עלה בידו להעפיל לדרגותיו הגבוהות בתפילה, כי אם בעמל ממושך ורצוף. השאיפות קיננו בו כבר מגיל צעיר, אולי כבר מאז היותו ילד בן חמש או שבע, כאשר האמין בתום לבבו הטהור ונוכח בעיניו עד היכן מגיע כוחה של תפילה.

אין בידינו עדויות רבות על ימי צעירותו בשטח זה, אבל עדות אחת המתייחסת לימים הראשונים שבו נהיה לאברך, עשויה ללמד על הלך רוחו כבר למן העת ההיא:

היה זה בראשית שנות נישואיו, כאשר התגורר בירושלים והמשיך לשקוד על תלמודו בשיבת בריסק, שבה למד אף בבחרותו. אחת לכמה שבועות קבע לו לנוהג להתפלל בבית הכנסת של 'קרלין' שם מתעטפים בטלית בתפילה ליל שבת.

מי שנקלע לשם לראשונה בחייו בשעת תפילה עשוי להיתקף מבוכה ובלבול מחמת הרעש הגדול והנהימה הרועמת המקדמת את פניו. המתפללים מתרוממים על קצות אצבעותיהם ומשמיעים בקול רעש את מילות התפילה. הנה שם בצד עומד לו אחד שידי ומושטות אל על ממעל לראשו, משל אומר הוא לעלות בלב האש

השמיימה, ידיו של אחר הולמות לפניו בכיסופין על חומה בלתי נראית, כמו מבקש הוא להבקיע לו דרך בעדה ויהי מה. העיניים עצומות למחצה, והמתפללים כולם נושאים עיניהם לעולם טמיר ונעלם, ופותחים איש איש את פיהם בקול רם ונישא: "לכו נרננה לד' נריעה לצור ישענו.."

"מה חיפשת שם מעת לעת בקרלין, בלילות שבת של מגוריך בירושלים?" שאל אותו לימים אחד מידידיו הקרובים, ונענה בתשובה הבאה: פשוט רציתי לבכות, ושם - מתעטפים בטלית בליל שבת..

בכל בית כנסת אחר, חשש שאחרים יבחינו בדמעותיו ויחשדוהו בגדולות ובנפלאות ממנו, לפיכך, בחר להטמין עצמו תחת הטלית ולכבוש בה את דמעותיו, ורק הבורא יתברך שמו - שומע קול בכיות, הכניסן אל תוך בית גנזיו וספר אותן בזו אחר זו. בשנים המאוחרות יותר, כבר הצליח להטמין את אותן דמעות בקרבו "בעומק מחשבתו וסתום לבו", כדבריו בספרו, אבל בצעירותו כאשר דמו רתח ולבו גאה בקרבו, התקשה לכלוא אותן מלפרוץ. או אז נצרך להרחיק נדוד לבית המדרש ההוא ולהיבלע תחת הטלית ובין שאון הקהל.

קרבת אלוקים לי טוב את המעשה דלהלן אודות אחד מבעלי העבודה היה רבינו זצ"ל שב ומספר, ובאמצעותו ביקש להמחיש כי עוד יש בינינו יהודים הזוכים

לחוש קרבת אלוקים בעמדם בתפילה עד שהתענוג הזה שווה להם כל הון דעלמא. גופא דעובדא הכי הווה:

במהלך נסיעה שערך אותו צדיק מארץ ישראל לאמריקה, עשה המטוס חניית ביניים בפריז, שאמורה הייתה להימשך כשעה. הנוסעים כולם ירדו בינתיים לחלץ את עצמותיהם ולהזין עיניהם במראות שמסביב, ואילו הרב החל מכין עצמו לתפילת מנחה.

והנה בעודו אוחז בעיצומה של תפילת שמונה עשרה, תם פרק הזמן של חניית הביניים. כל הנוסעים עלו ותפסו איש איש את מקומו, כשברקע כבר נשמע נהמת המנועים בטרם טיסה, מלבד המושב שלו שנותר ריק.. לצוות המטוס אצה הדרך. שוב ושוב השמיעו מערכות הכריזה את שמו בבקשה שימהר לשוב ולעלות, אבל הוא כאילו ולא היה שם, ושרוי בעולמות אחרים. גם הערה של פלוני שהעז ללחוש באוזנו של המתפלל כי בעוד שלוש דקות יהיה מאוחר מדי והוא יאלץ להישאר שם בשדה התעופה לבדו, לא הועילה כמו ולא הגיעו לאוזניו.

רגעים ספורים חלפו. הקברניט איבד את סבלנותו, נעל את הדלתות ו.. המריא. בלעדיו.

לא ידוע לנו כיצד המשיך את דרכו, אם צרור כספו ומסמכיו האישיים היו עמו אם לאו, אבל גם בלאו הכי, כאשר כל מזוודותיו בבטן המטוס בלי שאי מי יבטיח לו למצוא אותן לבסוף, וקול הכרוז קורא בשמו שוב ושוב, דוחק בו לסיים - והוא כחירש לא ישמע ועל משמרתו נותר לעמוד - לאו מילתא זותרתא היא.

כתלמיד לאותו צדיק, הרשה לעצמו רבי שמשון לשאול אותו זמן מה לאחר מכן: "רבי, איך עשית את זה? אמנם להישאר בפריז - גם אני יכול, אבל להתרכז בתפילה בכאלו רגעים - אינני מסוגל. איך התפללת, וכי חשבת שהמטוס ימתין?"

הרב לא הרחיב בדברים, אך נידב משפט קצר שכבר הסביר הכל: "היה לי טוב שם".

הוא עמד שם בפריז לפני מלכי המלכים, ששמע וראה אותו מתחטא לפניו כבן לאביו. יתכבדו נא מטוסים וטייסים, דיילים ולוחות זמנים, ויתעסקו הם בקטנות, בל יהינו ליטול ממנו את הרגעים המתוקים ההם של עסק התפילה, כאשר אין לו בעולמו דבר מבלעדיה.

## אילו הייתי אומר..

ומעשה נוסף ששזר במהלך שיחה שנשא בארצות הברית, בבחינת "את חטאי אני מזכיר היום", והשפיע רבות על המאזינים. וכך אמר: "אני רוצה לספר סיפור אישי שאירע עמי. אחד הרגעים הגרועים ביותר שהיו לי.

"באחד מימי החורף, לפני עשרות שנים, נסעתי באוטובוס מתל אביב לירושלים. השקיעה היתה אז קצת לאחר השעה ארבע וחצי, ולפתע באמצע הנסיעה נזכרתי שעדיין לא התפללתי מנחה. לא ידעתי מה לעשות, אם עלי לרדת או לא, אבל ד' עזר לי. באותה תקופה היו האוטובוסים עוצרים לחניה קצרה בבית שמש כדי לאפשר לנוסעים לפוש קמעא מטלטולי הדרך. ובכך, כאשר

האוטובוס עצר בבית שמש והנהג הכריז - 'שלוש דקות הפסקה', קפצתי מהאוטובוס והתחלתי להתפלל שמונה עשרה. מתוך לחץ וחשש מפני התפילין וכל החפצים שהשארתי באוטובוס ועלולים להיאבד. כשהגעתי לסוף שמונה עשרה, וכ"ליטוואטק" אני אומר "שלוש רב" במנחה, שהוא נוסח קצר יותר מ"שם שלום", אני שומע לפתע את נהמת המנוע. הנהג כבר החל ללחוץ על הדוושה, ואני אוחז עדיין לפני "אלוקי נצור.."

"ובכן לא הייתה לי ברירה אמרתי תכף "יהיו לרצון" ו"עושה שלום", ורצתי לאוטובוס כשבלבי אני מצטדק שהחלק האחרון הרי אינו חובה מעיקר הדין ולא עצם מעצמיה של ה'שמונה עשרה'.

"אבל הקשיבו ידידי, המילים הללו שלא אמרתי אז - "פתח לבי בתורתך" רודפות אותי עד היום. ואני אומר לכם, שאם היה לי בזמנו את הכוח להישאר שם ולומר לעצמי: העולם כולו בטל ומבוטל - אני מדבר כעת אל ה' יתברך, לא הייתי צריך לבוא אליכם היום לאמריקה לומר לכם מוסר. הייתם אתם באים אלי לארץ ישראל.."

## שלא יופרע מריכוז בתפילתו

הצד השווה שבכל הניסיונות העומדים בפני המתפלל הוא לזכור את העובדה שבאותה שעה הוא עומד לפני מלך ו"מדבר עם הקב"ה". אבל, כאמור, כאשר אדם נחפז לצאת לענייניו הרי שהטרדה הזו מבלבלת את המחשבה ומשכיחה את הטעם הענוג של עמידה זו, ואף את המורא שיש לחוש באותה שעה. ה'נגיעה' של הטרדה והצרכים ה'דחופים' מסמאים את העין ומטמטמים את הלב. ובכן, מה עושים? - מסלקים את ה'נגיעה'.

בישיבת בריסק שבה למד, לא הגישו לבחורים ארוחת ערב מסודרת על שולחנות ערוכים, אלא היו מניחים בצדו של חדר האוכל לחם, חמאה ושתייה, וכל אחד נטל לעצמו לפי צרכו. הדבר גרם לכך שהיה צורך למהר עם סיום התפילה ולהופיע בחדר האוכל על מנת שלא להפסיד את ארוחת הערב.

והדחיפות הזו למהר ולהגיע לחדר האוכל הביאה את רבי שמשון ביום מן הימים להחלטה שעליו לוותר על ארוחת הערב. משהרגיש שהמחשבה אודות הלחם העלול להיגמר מפריעה את ריכוזו בתפילת שמונה עשרה, לא היסס להגיע למסקנה שאם כך הרי עדיף לא לאכול כלל.

שהלא מילתא דפשיטא היא, שלהתפלל כראוי חייבים, ואילו לסעוד בערב אין זו חובה. לא זו בלבד אלא שטעמה המענג של עמידה לפני מלך עולה אלף אלפי מונים על טעמה של ארוחת ערב...

## לברוח באמצע הדיבור!?

אמנם כן, הכוח להתעלם ממטוס הנוהם בכל מנועיו ועלול להותירך בודד ועזוב על אם הדרך בארץ נכרית וזרה - מפני פחד ד' והדר גאונו הממלאים את חלל הלב עד גדותיו, או להתעלות מהצורך בארוחת ערב למען תפילה כהלכתה, הם מבחינה מסוימת 'דרגות' בעבודת ד', שקשה לדרוש אותם ממי שלא עמל על עצמו במשך שנים להתקרב לפני ולפנים בעולם התפילה. אבל לעומת זאת,

# ביקשתי מאשתי שתפתח את המפעל ותשהה בו בין 10-9. הסכימה ברצון. בשעה הראשונה אין טרדות רבות. הגעתי בעשר, ואמרה: "כמה טלפונים היו, כמה הכרעות נדרשו. ואני איני מוסמכת להחליט. בבקשה ממך, תפתח אתה את העסק, ותלמד בין 12-10! טוב, לו יהי כדבריה. הגעתי ב 9, פתחתי את המפעל, ודממה, איש אינו מתקשר

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי על נסיונות ושכר מצווה



"לְמַעַן יֵיטֵב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם לְעַלְמֵי" (דברים ה', כ"ה)

עליתי פעם לביתו של הגאון רבי חיים קרייזוורט זצ"ל, רבה של אנטוורפן, עיר היהלומים. קיבלני בסבר פנים יפות כדרכו, ואמר: "שמע נא דין תורה מעניין שהיה אצלי אמש. מתווך תיווך עסקת יהלומים ותבע חלקו, שש אלפיות האחוז, והיהלומן הסכים לתת לו חמש אלפיות האחוז בלבד. השומע אתה? דין תורה על אלפית האחוז!"

חייד, וגם אני גיחכתי. לאן מסוגלת קטנוניות להגיע! הרצין, ואמר: "אבל הקרן היתה חמישה עשר מיליון דולר, ואז גם אלפית האחוז מהווה סכום נאה..." וכשיודעים מהו שכר מצווה- שאין די בכל העולם כולו לשלם שכרה, מבחינים שגם שכר מצווה שלא לשמה עצום ורב!



מעשה באדם שהתחנן והעתיר: "ריבוננו של עולם, קניתי כרטיס פיס. עשה נא שאזכה בפרס הגדול, בסך עשרים מיליון שקלים. אני מבטיח שאתן עשרה מיליון לצדקה ולהחזקת תורה! אלא מאי, אולי אינך מאמין לי, חושש אתה שלא אעמוד בנסיון ואקח את כל הכסף לעצמי?! ניחא, תן לי רק את עשרת המיליון שלי!..."

וטעה בכפליים. כי בשמים נגזר הן כמה ירוויח, והן כמה יוציא ויתן! ופעם התאונן אדם לפני ה"חפץ חיים" זצ"ל שכספו אבד לו. "כיצד? התעניין ה"חפץ חיים". "הצרור היה נקוב. לא הבחנתי בחור, והכסף נפל דרכו ואבד." "טעות בידך", הפטיר ה"חפץ חיים": "הכסף לא אבד בגלל החור, החור נפער משום שצריך היית לאבד את הכסף!..."



כשהייתי בניו יורק עליתי לבעל מפעל גדול, יהודי בר אוריין ויודע ספר, שהתאחדו על שולחנו תורה וגדולה. הרים תרומה נכבדה למוסדות התורה, ושאלתיו במה זכה לחיים של עושר וכבוד, "אין כבוד אלא תורה" (אבות פ"ו מ"ג) ולמשפחה מפוארת, כולם בני

תורה.

נענה ואמר: בברכת המזון אנו מבקשים "הרחמן הוא ישבור עולנו מעל צווארנו, והוא יוליכנו קוממיות לארצנו", ויש אימרה נודעת בשם הבעל שם טוב הקדוש שכשם שיש גאולה כללית כך יש גאולה פרטית, בבחינת "קרבה אל נפשי גאלה" (תהילים ס"ט יט), ובי היא מעשה. שברתי עולי מעל צווארי ואני הולך קוממיות!

מה אומר ומה אדבר, חידות היו לי דבריו. פתח וסיפר-

לאחר נישואי הייתי אברך כולל, וכשכלו שנות מזונותי רכש חותני מפעל בעבורי. העבודה במפעל התחילה בתשע, ואני ביקשתי לפתוח יומי בשעתיים של לימוד, משמונה עד עשר. ביקשתי מאשתי שתפתח את המפעל ותשהה בו בין תשע לעשר. הסכימה ברצון. בשעה הראשונה אין טרדות רבות. הגעתי בעשר, ואמרה: "כמה טלפונים היו, כמה הכרעות נדרשו. ואני איני מוסמכת להחליט. בבקשה ממך, תפתח אתה את העסק, ותלמד בין עשר לשתיים עשרה!

טוב, לו יהי כדבריה.

הגעתי בתשע, פתחתי את המפעל, ודממה, איש אינו מתקשר בעשר באה אשתי. כשחזרתי בשתיים עשרה התאוננה: "אוף כמה שיחות הגיעו, התעניינו ודרשו תשובות, ולא יכולתי לענות!"

תמהתי: אתמול הייתי פה בשעות אלו, ולא היתה פעילות! דפקתי על השולחן ואמרת: "אדון שטן, מי מנהל את המפעל, אני או אתה?! לא אתן לך לנהל. על אפך ועל המתך, איני נכנע לתכתיבך!

# באחת ההזדמנויות שזכיתי לצאת עם רבינו לשוח בנאות דשא בהרי צפת, שאלתיו למה ועל מה איווה למושב לו למנוחת נפשו דווקא בעיר הקודש צפת, הרי ישנן ערים נוספות בארצנו הקדושה שאווירה דארץ - ישראל נושבת בהן בצחות ובנעימה

הרה"ח ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א מספר על השעות הנעלות בנאות דשא עם האדמו"ר בעל 'חכמת אליעזר' מסערט וז'ניץ זצוק"ל

"וְהָיָה כִּי יִבְיָאֲךָ" (דברים י', ו')



צילום: אלי סגל

בהרי צפת, פותח הרב מוזס את שיחתו הנרגשת על הקשר הנפשי שהיה לרבינו עם עיר הקודש צפת, "שאלתיו למה זה ועל מה זה איווה למושב לו למנוחת נפשו דווקא בעיר הקודש צפת, הרי ישנן ערים נוספות בארצנו הקדושה שאווירה דארץ - ישראל נושבת בהן בצחות ובנעימה, ובאם נכון הדבר שישנה סיבה מיוחדת השמורה עמו לגבי צפת דווקא?"

"למרבה ההפתעה, השיבני שאכן נפשו ורוחו קשורות בצפת באלפי נימים, היות וזקנו [אבי אמו] הרה"ק רבי אליעזר ניסן מדז'יקוב ז"ע התגורר בצפת והיה מדמויות ההוד שבה, ומשכך, הרי הקשר אל צפת מתחיל כבר במשפחתו ומשם התקשרותו להאי אתרא קדישא, עיר הקודש צפת, עיר שהתהלכו בה מלאכי עליון ושרפי מעלה, מגורי האר"ז"ל ועד תלמידי הבעש"ט הק' ז"ע. רבינו התבטא אז ואמר לי בצחות לשונו: 'איך האב דאס אין די גנים'"

מספר שבועות אחרי הסתלקותו של מרן ה'מקור ברוך' ז"ע בשנת תשכ"ד, כאשר באחד הימים בעודי מתהלך ברחובה של עיר בעיה"ק ירושלים, רואה אני את רבינו עומד ומחפש דבר-מה. לשאלתי מה מעשיו כאן סמוך ונראה לגבול הירדני [ברח' בר אילן שם היה הגבול לפני מלחמת ששת הימים], השיבני שהוא זקוק לעזרה ממני בשני דברים: שאקח אותו לבית מדרש כדי שיוכל להתפלל תפילת מנחה לפני התיבה [היה זה כאמור בשנת ההסתלקות של מרן ה'מקור ברוך] ושאכוון אותו לשכונת מטרסדורף, שם היה צריך לסדר

היה זה מחזה קבוע שחזר על עצמו מדי שנה בשנה. עם פרוש חודש תמוז, היה כ"ק מרן אדמו"ר ה'חכמת אליעזר' מסערט וז'ניץ זצוק"ל, עוזב את ביתו בקרית רמת וז'ניץ שבחיפה ועובר למשכן קדשו במרומי הר כנען בעיה"ק צפת. שם איווה למושב לו במשך שבועות ארוכים שנמשכו בדרך כלל עד תחילת חודש הרחמים והסליחות. בימים אלו היה רבינו זצוק"ל אוגר כוחות לקראת השנה החדשה העומדת בפתח והיה יוצא מדי פעם לשאוף את האוויר הצח הנושב בהרי הגליל בסביבות צפת ומבואותיה, כאשר עלי דרך היה סגל הנוכחים המצומצם זוכה להיחשף לעולם טמיר ונעלם מאורחות חייו ומהליכותיו של רבינו, מה שבימים כתיקונים לא ראו ולא שמעו. "היה זה תענוג נפלא ומרומם ביותר שלא יישכח לעולמים", שח לנו שלוחא דרבנן וציר נאמן, הרה"ח ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א, שזכה להתלוות לרבנו בטיולים היומיומיים משך שנים רבות ומילא את אסמיו שובע עד בלי די. "בשעות אלו של היציאה לשוח בנאות דשא, היתה רוחו של רבינו נינוחה ושלווה, או אז פתח פיו בחכמה לספר לנו זכרונות הוד משנים קדומות, מימי ילדותו בצל קדשו של זקנו מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' מו'ז'ניץ ז"ע, לצד גילויים רבים מאוצרותיו שהיו נחשפים רק באותן שעות נעלות במחיצתו הטהורה הבלתי נשכחת."

היה זה רק לאחרונה, עת שהה הרה"ח ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א בעיה"ק צפת במחיצת קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר מסערט וז'ניץ שליט"א, ששח לו בנעימה: "בכל פעם שבאת אל אבי הק' ז"ע, היה מתלבש בחדווה מיוחדת ופתח פיו בחכמה לספר מעשיות שלא שמענו מעולם, והיה מעלה בערגה את זכרון בית אבותיו הק', דברים שלא היו יוצאים מפיו בשאר ימות השנה". המשיך מרן האדמו"ר מסערט וז'ניץ שליט"א באמרו: "אין זה כי אם משום גודל החביבות שרחש אליך, שראה בך כלי מחזיק ברכה שיעביר את הדברים הלאה לדורות הבאים"

## צפת עיר מכורתו

"באחת ההזדמנויות שזכיתי לצאת עם רבינו לשוח בנאות דשא

# ניגש אליו אחד מפרחי החסידים שהשתוקק לשמוע 'משהו' מדיבוריו של הרבי בקודש פנימה. רבי ישראל השיב לו: הרבי שוחח היום בלהט על קדושת אר"י, ולפתע אמר משפט הממחיש ביותר את אהבתו אליה: "אם לא הייתי מתבייש, הייתי יורד למטה ולוקח רגב אדמה ומכניסו לפי כדי שתכנס קדושת הארץ לגופי"

על אהבת הארץ הקדושה של כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים זי"ע בעל ה'נתיבות שלום'



"וְאַרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה" (דברים ג', כ"ה)

כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים זי"ע בעל ה'נתיבות שלום', התברך בכל המידות הטובות שמנו חכמים, ע"ד הנאמר "שמואל הקטן נטל כל חמודות של עולם והלך לו" אהבת עולם, אהבה רבה, אהב רבינו זי"ע את הארץ הקדושה, ארץ אשר עיני ה' אלוך בה מראשית השנה עד אחרית שנה. כל ימי חייו הנהדרים בקודש דרש וחקר בעניינה, העמיק וחדש בסגולותיה, הוסיף אהבה על אהבתו את אדמת קודשה, ולא זו מלבד. כבר בהיותו ילד צעיר לימים, בגיל עשר, חלם בדמיונו שיום יבוא ויעלה לאר"ק, גם אם לא יהיה לו מה לאכול והיכן להניח את ראשו בלילות, יעדיף לישון ברחוב- חשב לעצמו - העיקר לגור בארץ ישראל. ואכן מן השמים זיכוהו למלא את משאת נפשו לחונן את עפרה ולהתגורר בה במרבית שנות חייו עלי אדמות.

ר' משה אברהם ז"ל שדאג מאד, הריץ לו איגרת בהולה שיחזור לברנוביץ' עד יעבור זעם וירגע המצב. השיב לו רבינו: 'מוטב לי למות בארץ ישראל מאשר לחיות בחוצה לארץ באדמה טמאה'. בסופו של דבר התברר שזה היה נס הצלתו, שכן כל בני משפחתו הי"ד שנותרו בברנוביץ' נספו בשואה, ודווקא שהייתו בארץ ישראל הצילה את חייו."

בהזדמנות סיפר, שכשיצא מביתו בדרך לאר"י, ליווהו ונפרדו ממנו משפחתו; אביו הרה"ח רבי משה אברהם הי"ד, אמו הצ' הי"ד ואחיו, וידעו הם שהינם רואים אותו כנראה בפעם האחרונה. עם כל זאת, אחד מהם לא הוזיל דמעה במעמד המרגש, היות ושמחו על כך שזוכה לעלות לארץ ישראל.

אווריא דארץ ישראל היה בלתי ניתן להכלה. רבינו סיפר על ימי בראשית, שבתקופה לאחר שעלה לארץ, היה לו קשה להירדם מחמת ההתרגשות העזה שפיעמה בקרבו, שהנה הוא זכה להימצא כאן בארץ הקודש.

התחושה שהוא זכה לדבר כה גדול שאף אבותיו לא זכו לו השקיטו את דאגותיו אפילו בזמנים הקשים שהארץ היתה נתונה לפרעות מצד בני דודנו הישמעלים: מסופר שבהיותו אברך רך

מיום שעלה ארצה מעיירת מולדתו ברנוביץ', לקראת נישואיו שהתקיימו בשנת תרצ"ה, עד אשר עלה ונתעלה לגנזי מרומים בחודש מנחם אב תש"ס, ס"ה שנים, לא יצא משעריה ולו לרגע קט - נתקיים בו כלשון המשורר רבי יהודה הלוי: "חיי נשמות אויר ארצך ובך נקשרו נפשות חבריך".

במאמר "אהבת ציון אל תשכח לנצח" שהתפרסם בשנת השמיטה תשס"ח הרחיב הרה"ח ר' יעקב אהרן לנדוי ז"ל על חיבתו של רבינו למצוות התלויות בארץ, ומתאר במאמרו בטוב טעם, על הגעתו של רבינו לאר"י והתחושות שליוו אותו בתחילת דרכו עת דרכה כף רגלו על רגבי אדמתה:

"בבואו לארץ ישראל, כשעגנה האניה על החוף, בשעה שהכל טרודים לפרוק ולסדר את חבילותיהם, מרן זי"ע, מיד בירידתו לאדמת ארץ הקודש, נישק את עפרה ופסע את ד' אמות הראשונות בארץ ישראל, פסיעה אחר פסיעה, במתינות וישוב הדעת, מתוך הרגשת גודל חביבותה של מצות ישוב ארץ ישראל. רק לאחר מכן התפנה לעסוק בסידור החבילות.

שנים מספר לאחר עלייתו ארצה, הורע מאד המצב הבטחוני, בעת התגברות המאורעות נגד הישוב היהודי בארץ. אביו הרה"ח

לכל יסיונו דעתם מאין באו. לאחד הבחורים אמר טרם צאתו "הולך אתה לצאת מהארץ ולשהות תקופה בחו"ל, אל תשכח מהארץ כל ימי היותך שם, ותשתדל בכל יום לחשוב על ארה"ק וירושלים עיה"ק".

פעמים ברך חסיד שעה שבא לקבל ברכת הדרך: "אני מאחל לך שמיד ברגע שתגיע לחו"ל תתעורר בך ההשתוקקות וכבר תחפוץ לשוב לארץ הקודש".

באותו ענין בנותן טעם להזכיר את המובא בקונטרס זכרון 'נר יוסף' שסיפר החסיד רבי יוסף אדלשטיין ז"ל: פעם אחת בשביעי של פסח זכה להיות מאוכלי שולחנו של הרבי ה'נתיבות שלום', ובין הדברים הזכיר הרבי שחמיו כ"ק אדמו"ר בעל 'ברכת אברהם' ז"ע הראה לו בספר 'פתגמין קדישין' בשם הרה"ק רבי אהרן מזיטומיר ז"ע, שכאשר רב אשי רצה לסדר את התלמוד בבלי, הלך להתבודד בין שני הרים והכניס לשם אורא דארץ ישראל וכך תיקן את התלמוד בבלי. הפטיר הרבי, שניתן לתלמוד מכך, שגם בעת שנמצאים בחו"ל אפשר למצוא פינה שקטה ולהכניס שם את אוויר ארץ ישראל וירושלים. עוד אמר באותה הזדמנות, שאנשי חו"ל מתקשים להבין את אנשי א"י שאין להם יו"ט שני של גלויות, כיצד די להם בחג של יום אחד, הלא תיכף לאחר שנכנסים לחג כבר יוצאים ממנו... סיים ואמר 'אבל כנראה שבא"י יכולים לפעול ביום אחד מה שבחו"ל צריכים ליומיים...' וכה סיפר אחד מאנשי שלומו, שכשבא לצאת לחו"ל כדי להשתתף בשמחת נישואי אחיו, ונכנס לחדרו של רבינו לשאול את דעת קדשו לגבי הנסיעה, אמר לו שצריך לקחת עמו לחו"ל 'אוויר ארץ ישראל'. והוסיף להסביר לו מה כוונתו - כל זמן שמרגיש שהאדמה 'בוערת' מתחת רגליו בעת שהותו שם, סימן ששורר בקרבנו 'אוויר ארץ', אך באם ירגיש שלא היה מצטער לשהות עוד שבוע בחו"ל - סימן שנכשל ושוב איבד את האוויר הקדוש של ארץ הכל-כך נצרך בעת נסיעתו לשם.

סח לכותב השורות אחד מחסידי הרבי שהוריו התגוררו בארה"ב ובשנות בחרותו למד בישיבת בית אברהם בירושלים עיה"ק, 'בדידי הוה עובדא': "נכנסתי לרבינו לפני ר"ח ניסן לקבל את ברכת הפרידה לקראת נסיעתי לבית הורי לחוג אצלם את חג הפסח הקרב. מיד כשספרתי לרבי את מטרת בואי, אמר לי לפליאתי "אני מקנא בך", ומיד המשיך לומר את אשר על ליבו: "כשנסעתי לארה"ק לקראת נישואי בשנת תרצ"ה, תחושת ההתרגשות בלב באי האניה היתה באופן מיוחד שלא ניתן לתאר, כל הנוסעים השתוקקו לרגע בו נזכה להגיע לארץ הקודש. כשהתקרבו יותר וכבר נשקף לפנינו ממרחק חוף אדמתה של הארץ גברה התרגשותנו ביותר, הנה כבר מגיעים אנו אל תחומי ארצנו. כשעמדנו ממש סמוכים אל אדמת הארץ, הושיטו באחת כל אחד מהנוסעים את ידו לידי של רעהו והחלו לרקוד ולשיר על אף שלא הכרנו זה את זה. ולבסוף כשירדנו כדי לדרוך ממש על אדמת הקודש, קשה להגדיר את תחושותינו הנעלות..." כך תיאר לו הרבי בהרחבה את חיבת הקודש שהיתה

המשך בעמוד הבא

בשנים שהה במירון להתפלל על ציונו של רשב"י ז"ע. לפתע הבחין שהפסיד את ההסעה שהיתה אמורה לקחתו בדרך חזור לטבריה. הוא נותר לעמוד בודד תחת אילן בסמוך לציון הרשב"י שהיה שומם, וחשב שעליו לשכב שם עד שתגיע מכונית שיוכל להמשיך איתה למחוז חפצו. באותם ימים היה חשש מפרעות של ערביי המקום והפחד היה נורא. הוא סיפר על מה שעבר עליו באותם רגעים, ובין השאר גילה מצפונות ליבו: "חשבתי לעצמי, הרי כמה אבי היה חפץ לשהות בארץ ישראל, גם במצב שכזה, אם כן, אני שבחסידי השי"ת זוכה לכך - כמה יש לי להיות מאושר על חלקי", ומיד עברו להם הפחדים והחששות כלא היו.

סיפר בנו רבי יצחק שליט"א, שלאחר עלותו לארה"ק סיפרו לאביו- רבינו, על רב נכבד שהגיע לאר"י ומיד כשירד בשדה התעופה כרע ארצה כדי לנשק עפרה, צלם שהיה עד למחזה המרגש תיעד את אותו רב והפיץ את התמונה, כאשר הפרסום גרם לקידוש ה' ולהד ציבורי. רבינו שמע את הסיפור והעביר את תחושותיו שלו: "כשנסעתי לירושלים כמה ימים לאחר בואי ארצה, לא גרעתי את עיני מחלון המכונית כדי לא להפסיד לראות את אבני הארץ וצמחיה, כה אהבתי לראות אותם, הרי אלו אבנים של הארץ המקודשת, אלו צמחים של ארץ חמדתנו..."

## חמדת הלבבות

רבינו אהב וחייב את ארץ חמדה בכל ליבו, נפשו ומאודו. פעמים רבות נסובו שיחות הקודש על קדושת הארץ ומחמדיה, הן בציבור והן ביחידות דרש וחקר בעניינה הפך בה והפך בה, עד כדי שהתבטא על עצמו בכמה וכמה הזדמנויות כשבאו ושאלוהו לגבי 'ציאה מהארץ, שאין הוא יכול לפסוק בנושא זה האם ניתן לצאת את גבולות הארץ או לא, משום שהוא בבחינת 'שיכור' מאהבתו אליה, בבחינת הנאמר (ישעיה נא) "ושכרת ולא מיין" ושיכור- כידוע- מנוע מלפסוק...

חתנו הגה"ח רבי ישראל קופלוביץ שליט"א שהה בבית רבינו בעת סעודת שחרית, לאחר שיצא ממעונו ניגש אליו אחד מפרחי החסידים שהשתוקק לשמוע 'משהו' מדיבוריו של הרבי בקודש פנימה. רבי ישראל השיב לו, שהרבי שוחח היום בלהט על קדושת אר"י, ולפתע אמר משפט הממחיש ביותר את אהבתו אליה: "אם לא הייתי מתבייש" אמר "הייתי יורד למטה ולוקח רגב אדמה ומכניסו לפי כדי שתכנס קדושת הארץ לגופי". כלומר, לא די במה שאנו נמצאים בגופנו בארץ ישראל, אנו מבקשים שקדושתה תיכנס בתוך תוכנו פנימה.

## לבי במערב

אותו כלל גדול המובא מרבינו הבעש"ט הק' 'במקום שמחשבתו של אדם שם הוא', שימש אצל הרבי יסוד גם במקרה דנן: ליחידים שנאלצו לצאת מהארץ, או לבחורי ישיבת בית אברהם שהוריהם התגוררו בחו"ל ובאו להיפרד מרבינו קודם צאתם לביתם לקראת החגים, היה מעודדם על חיבת הארץ ומזהירים

כשנכנסו לחדרו שאל את אבי המשפחה איזו ברכה הוא רוצה שיברכם, והוסיף שלדעתו הברכה הגדולה ביותר שיכול לברכם הינה לזכות לגור בארצנו הקדושה. האברך הגיב על אתר שאם אצל הרבי זו הברכה הטובה ביותר, אכן ברכה זו הוא מבקש עבור משפחתו, הרבי ברך את העומדים סביב לשולחנו שיזכו לעלות ולהשתקע בארץ ישראל. ורצון יראיו יעשה, לאחר שנים ספורות הברכה התממשה והמשפחה הגיעה לדור בקביעות בארץ חמדה.

בכל הזדמנות היה רבינו מזכיר ומשבח את המעלה הגדולה והזכיה העצומה לדור באר"י, בכל פעם שעלה הנושא על שולחנו, היה משלב בדבריו חיבת הארץ. אחד האברכים נכנס לשאול בעצתו של הרבי למחרת הפורים, בו בזמן שכמה מאנשי חו"ל שהגיעו להסתופף בצלו ביום הגדול, באו גם הם לחדרו כדי לקבל ברכת הפרידה. מיודענו נכנס מיד לאחר שבני חו"ל נפרדו, תיכף פנה אליו רבינו בחיבה בלשון תמיהה: "גם אתה נוסע לחו"ל?" אשר היוותה כעין פתיחה לשיחה. "כמה אכפת לי שאנשים נוסעים לארץ העמים, ומאידך זכות גדולה יש לך שב"ה אתה גר כאן בארץ ישראל ואינך צריך אף פעם לעזוב אותה ולנסוע לחו"ל". חתנו הגר"י לוריא שליט"א שהיה לומד עם רבינו תקופות ארוכות בשנים קדמוניות כששימש כראש ישיבה, מספר שכשהיו מגיעים בלימודם לסוגיות הקשורות לקדושת הארץ ומצוותיה היה רבינו מגלה חביבות יתירה, והיתה ניכרת התרגשותו יותר מהרגילות.

(נחמן דרקסלר, מתוך תוספת לגליון המודיע א' במנחם אב תשע"ט)

נחלתו את הגיע לאר"י. "משום כך מקנא אני בך" סיים הרבי את דבריו- "משום שבכל פעם שמגיע הנך לארץ ישראל ביכולתך לחוות פעם נוספת את אותם הגעגועים לארץ הקודש, שזכית אני לחוש בחיי פעם אחת בלבד..."

## ואת עפרה יחוננו

המגורים בארצנו הקדושה, לדידו של רבינו יונה, הינה לא מצוה חד פעמית, אלא מצוה מתמשכת שבה כל רגע ורגע שאדם דר באר"י חשיבות עליונה לה לאין ערוך. אחד הבחורים שהתגורר בחו"ל והגיע 'נסיעה' לירח האיתנים, לאחר שקיבל את ברכת ה'שלום עליכם' מרבינו, קיבל גם שיעור במצות ישוב ארץ ישראל וחביבות יתירה הורעפה עליו, וזו נותרה חקוקה בליבו עד היום שלושים שנה לאחר מעשה, וכך אמר לו הרבי: "יעדער מינוט אין ארץ ישראל איז א מצוה, פונקט ווי יעדער מינוט אין סוכה איז א מצוה" - כל רגע בארץ ישראל זה מצוה בדיוק כמו שכל רגע בסוכה זה מצוה. (עיין רמב"ן שבת קל:)

"כבר חמישים שנה הנני דר באר"י ומדי שנה אני מוסיף אהבה על אהבתה" היה אומר בהזדמנויות שונות, והיות שחיבב כל-כך את ארצנו הק' איחל גם לאחרים שיזכו לקיים את מצות ישוב הארץ. באחת השנים החליטו משפחה מחסידיו שהתגוררו בארה"ב, שבמקום לצאת בחופשת הקיץ להרים כמנהג המקום, ייסעו כל המשפחה לארץ ישראל לשהות כמה שבועות בירושלים בצילו של רבינו.

רבנו העריך כל כך את הגעתם לארץ ישראל ואמר לאבי המשפחה שיחי' שיכנס יחד עם ילדיו לחדרו לקבל את ברכתו.

\* דף היומי בבלי

\* דף היומי בהלכה

\* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

\* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

\* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

**הכל במקום אחד**

קו השיעורים של 'דרשו' \*4992 או 077-2222-666



# כאשר מרן הגרי"ש זצ"ל היה בשנות החמישים היה נוסע עם הרבנית ע"ה לבין הזמנים ביחד עם אאמו"ר הגר"ש קולדצקי זצ"ל ואמי מורת ע"ה לבית הבראה בנתניה, וגם שם כמובן היה הגרי"ש קם כדרכו כמה שעות לפני עלות השחר ולומד בניגונו המיוחד

הגאון רבי יצחק קולדצקי שליט"א על הנהגות גדולי ישראל בימי בין הזמנים



מרן הגרא"מ שך

בשעתו כאשר הגיעו ראשי ישיבות למרן הגרא"מ שך זצ"ל בבקשה אולי לעשות שינויים בבין הזמנים, ומרן ענה: שבהיות ובמשך כל הזמן הוא עסוק וטרוד בלימודים של נשים נזיקין. והוא רוצה גם ללמוד קדשים, ולכן הוא חייב את בין הזמנים להתמסר לסדר קדשים, ובאמת בימי בין הזמנים הוא חיבר את ספרי אבי עזרי על סדר קדשים, כיוצא בזה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה לומד בבין הזמנים את המשנה למלך שמאד אהב ללמוד אותו ולא מצא לזה זמן, וכך ניצל את ימי בין הזמנים שלו, ללימוד המשנה למלך.

רבינו בנופש בעיר צפת

בשעתו כאשר מו"ח מרן הגר"ח ק שליט"א היה נוסע בבין הזמנים לעיר צפת, היה לוקח אתו את המחברות שלו, ומסדר לדפוס את ספרו הגדול דרך אמונה. ובדרך כלל היה שוהה שם חמישה ימים בלבד, והיה אומר שהוא מספיק בבית הבראה שלו בחמישה ימים אלו לכתוב ולסדר את הספר דרך אמונה בכמות כזו שבבני ברק לוקח לו כמה חודשים טובים. אצל אנשים אלו, בין הזמנים פירושו שחרור מעול הציבור, ותוספת עול תורה כל אחד לפי עניינו. והסיבה היא מובנת מאליה, שאצלם אין מושג של ניתוק ח"ו מתורה, ואין להם צורך לנוח או להתאוורר מן הלימוד, כי אדרבה המנוחה הכי טובה היא לצלול עמוק בים התלמוד, ודוקא אז כאשר יש להם קצת שחרור, יש להם אפשרות להקדיש יותר זמן לאותם לימודים נוספים שחסר להם במשך השנה.

ויט שכמו לסבול

וע"ז המליץ רבינו בשם החזון איש על הפסוק "וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהיה למס עובד" והקשו המפרשים שלכאורה יש כאן סתירה, שאחרי שהוא רואה במעלת המנוחה שזהו טוב, אם כן מדוע ההמשך הוא "ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד". ותיירץ החזון איש הנה מצינו שכאשר יהודי מקריב קרבן לה' הרי הוא בוחר את הבהמה הכי מובחרת וכמו שהבל הביא מבכורות צאנו והקרבן נתקבל ברצון. וכמו כן יששכר שרצה להקריב את חייו לתורה, חיפש מהו הדבר הכי טוב כדי להקריבו, ומצא שאנשים מאד אוהבים את המנוחה ואז עמד ואמר: רבונו של עולם הריני מקריב את המנוחה לקרבן של עמל התורה "ויט שכמו

לסבול ויהי למס עובד", ובדרך כלל ממליץ רבינו לקחת איזה לימוד מסוים שיהיה עליו עול ללמוד בבין הזמנים כדי שהזמן יהיה מנוצל כמו שצריך.

מרן הקהלות יעקב זצ"ל

בשנת תש"ל יצא הסטייפלר זצ"ל בקריאה לבני הישיבות שילמדו כל יום בבין הזמנים לפחות 4 שעות ביום במסגרת ישיבת בין הזמנים [ולא לבד] כי כאשר לומדים במסגרת של ציבור יש יותר ס"ד לנצל את הזמן שלא ילך לאיבוד.

מרן הגרי"ש אלישיב

בשעתו בשנים שבין תש"ך לתש"ל כאשר מרן הגרי"ש זצ"ל היה בשנות החמישים היה נוסע עם הרבנית ע"ה לבין הזמנים ביחד עם אאמו"ר הגר"ש קולדצקי זצ"ל ואמי מורת ע"ה לבית הבראה בנתניה, וגם שם כמובן היה הגרי"ש קם כדרכו כמה שעות לפני עלות השחר ולומד בניגונו המיוחד, וגם כאשר הלכנו לבקר את הורינו בשעות הצהריים, [שעת האוכל], אז הגרי"ש זצ"ל לא פסיק פומיה מגירסא כפשוטו כמו שכתוב "ויט שכמו לסבול". והתמונה הזאת עומדת בעיני כאילו היה זה אתמול, איך שזכינו לראות אצל הגרי"ש חביבות ומתיקות התורה עם כל המרץ ובכח בכל עת ובכל שעה.

ועיין במסכת שבת ק"ט: בדברי הגמרא "לא חרבה ירושלים אלא בשביל ביטול תינוקות של בית רבן". וכתב המהרש"א שם וז"ל:

המשך בעמוד 28

# עם שובי מהכותל המערבי השכם בבוקר הסתבכתי וצעדתי בטעות לתוך הרובע המוסלמי. לפתע הגיחו לעברי שני ערבים עם גרזנים בידם. הם הלכו בעיניים צמאות דם. מיד נזכרתי בסגולה הידועה של רבי חיים מוולאז'ין והשתמשתי בה, והמשכתי לצעוד ברוגע ולא הפסקתי לחשוב: "אין עוד מלבדו"

אמונה יוקדת של הגאון רב בן ציון פלמן זצ"ל

"אין עוד מלבדו" (דברים ד', ל"ה)



"עם שובי מהכותל המערבי השכם בבוקר הסתבכתי בשבילים" - סיפר הרב בן ציון - "צעדתי בטעות מסמטה לסמטה לתוך הרובע המוסלמי... אבוי".

"לפתע הגיחו לעברי מפאתי הרחוב הצר שני ערבים עם גרזנים בידם. הם הלכו בעיניים צמאות דם".

"מיד נזכרתי בסגולה הידועה של רבי חיים מוולאז'ין והשתמשתי בה, והמשכתי לצעוד ברוגע ולא הפסקתי לחשוב: "אין עוד מלבדו", על פי המבואר בנפש החיים שער ג'. אחרי כמה עשרות מטרים נראו ממול מספר חיילים, והערבים שעדיין צעדו לא הרחק ממני 'תפסו את רגליהם' נמלטו וברחו מהמקום".

אחרי הנס הגדול הזה, בעודי מהלך בעיר העתיקה פגשתי ביהודי ירושלמי זקן שצעד לעבר הכותל המערבי. היתה לו הדרת פנים מכובדת, "אינני יודע מי האיש אבל הוא היה בעל צורה עם כל המשמעות שבדבר" - סיפר רבי בן ציון. אותו יהודי פתח את פיו בדברי תורה מאגדות חורבן בית המקדש במסכת גיטין, בין הדברים אמר:

הגמרא בגיטין דף נ"ו מספרת שבר קמצא שלח קרבן לבית המקדש בשליחותו של המלך הגוי. הטיל בו בר קמצא מום בניב שבשפתיים או בדוקין שבעין - "דלדידן (ליהודים) הוי מומא, ולדידהו (לגויים)

המקום: העיר העתיקה ירושלים. התאריך: ט' באב תשכ"ז. לאחר מלחמת ששת הימים נהרו תושבי ארץ ישראל לפקוד ברחמים את הכותל המערבי. גם רבי בן ציון פלמן היה ביניהם. בפעם הראשונה הלך שמה בשעות אחר הצהריים. התקרב לעבר הכותל והיה נרגש עד מאד. הוא לא ביטא את רגשותיו בדיבורים, אלא עמד ליד הכותל אפוף, עטוף, אחוז במחשבות ודמעות קלות זלגו מעיניו. אח"כ להטו פניו, ופיו מלמל תפילות. תלמידו הרב יוסף וייס שליט"א פגש אותו בדרך לכותל באותו יום, וסיפר:

אחרי מלחמת ששת הימים, לאחר חג השבועות הבחנתי בר' בן ציון הצועד גם הוא בין ההמונים לכיוון הכותל ובידו התפילין. היה זה בשעות אחרי הצהריים. שאלתיו מדוע הגיע לירושלים עם התפילין עכשיו, בשעות אחרי הצהריים? וענה, כי היוצא לדרך צריך לקחת אתו את התפילין. המשכנו בדרך לכותל המערבי והוא דיבר בהלכה לגבי קדושת כותל המערבי ולגבי דין קריעה על ראיית הכותל. בעיקר היה טרוד במחשבותיו ועסק בשאלה: כיצד אפשר להוציא בשבת ספר תורה מארון הקודש לרחבת הכותל, הרי ארון הקודש הוא רשות היחיד ורחבת הכותל היא רשות הרבים, ואם כן כיצד יוכלו להוציא את ספר התורה! לטענתו יש פתרון לבעיה, אם יעמדו אנשים סביב במעגל - בין ארון הקודש לבימה, ויחזיקו ידיים זה בזה, ובכך המקום המסוים המוקף במעגל של אנשים הופך להיות רשות היחיד בפני עצמו על ידי מחיצה חיה של בני אדם.

באותו ביקור אחרי הצהריים החליט, כי בפעם הבאה ילך לכותל רק בשעות הבוקר המוקדמות כי אלפי חילונים עולים ומגיעים גם הם, והפריצות מהלכת איתם בפרהסייה, לכן החליט כי בפעם הבאה יגיע למקום בשעות הבוקר אחרי עלות השחר, וישוב לתפילה בישיבת מיר בשעה שבע בבוקר.

כך עשה.

עם נצנוצי האור הראשון אחרי עלות השחר של ט' באב שנת תשכ"ז, פקד ר' בן ציון בבכי את שריד בית המקדש. בכה ובכה. אך כדרכו לא סיפר לאיש על תחושותיו הפנימיות. ואז קרה מה שקרה.

הגביה וניקה וכו', "אני מתנצל ומבקש סליחה" - אמר האיש.  
"מה יש להתנצל? אדרבה, היתה לי הזכות להכניס מוצץ לפה שמעולם לא דיבר לשון הרע" - אמר ר' בן ציון לאבא הנבון, ואז הביט ר' בן ציון על הילד הקטן בחיבה ובתקווה, ששפתיו יישארו תמיד נקיות, השיניים יהיו מצוחצחות, הלשון תישאר עדינה, החיך לא יוציא ניבול פה והגרונן לא יטעם כל טומאה. ונפרד מהם, בחיך וחביבה.

## מתי בן ציון הנער הלך לישון?

בליל בר המצוה של בן ציון, אחרי תפילת מעריב, צעדו כל בני המשפחה. ההורים, עם האחים והאחיות שהיו קטנים ממנו - בדרך לאולם השמחה.

ואז לפתע הוא אמר ככה בפשטות אבל בהחלטיות:

"אבא ואמא, עכשיו כשאני נעשה בר מצוה, קיבלתי על עצמי לשמור לנצור את פי מכל דיבור אסור". (שקר, גסות הדיבור, ניבול פה, ו... שלא לדבר לשון הרע).

אבא שמע את הבשורה הגיב בהתרגשות: "נו, שיהיה לך בהצלחה!" האחות ששמעה כיצד מספר כך לאבא ואמא ואת התגובה של אבא, השתוממה וחששה שמא לא יעמוד ב'קבלה' הזו, כי היה נער סוער, חריף ונמרץ. אבל אחרי כשישים שנה באחת הפגישות ביניהם, אמרה לו: "בן ציון, אני זוכרת את הקבלה שלך בליל בר המצוה. עמדת ב'קבלה' בגבורה".

היא התבטאה: "בגבורה", וידעה מה שהיא אומרת.

הוא עצמו אמר פעם לאחד ממקורביו: "אין לך מושג אלו ניסיונות היו לי בצעירותי, כדי לשמור את הפה".

"שמעתי רמיזה נפלאה" - אמר פעם לאחותו - "נאמר בשיר השירים 'אני ישנה וליבי ער' השינה מתבטאת במיוחד בנעילת הפה מדיבורים ובעצימת העיניים, ולכן אם אני ישנה, ליבי ער לעבודת ה'".  
הא בהא תליא". בליל בר המצוה הוא הלך לישון...

ובמשך חייו הוא התעלה ב'אומנות השתיקה', והגיע בה עד תכליתה.

(מתוך הספר 'ספר ללא שם')

לאו מומא" - לשון הגמרא. חכמי הדור מיאנו להקריב את הקרבן בעל המום שנשלח על ידי המלוכה, ובכך התגלגל הענין עד חורבן בית המקדש.

פנה אלי היהודי בנושאו את עיניו לשמים ואמר לי: אברך יקר, כאן בשני מומים אלו, טמון אחד הסודות והיסודות המבדילים בין היהודי לגוי. בשני המומים הללו של היהודים הם מום אך לגויים אינם מום.

האחד 'ניב שפתים'. שמירת הפה מניבול הפה, משקר, מלשון הרע ורכילות - שהגויים אינם רואים בכך פגם ומום. וכי מי שפיז גס, הוא בעל מום בקרב הגויים?! הם אינם רואים בכך חיסרון. אבל אצל היהודים הוא בעל מום. בדיבור ניבול פה יש איסור דאורייתא. לשון הרע ושקר הם איסורי דאורייתא, עד שהיהודי נחשב בעל מום.

כך, ב'דוקין שבעין': שמירת העיניים. לגויים אין בכך פגם וחיסרון, אדרבה דרכם להגביה עיניים, ואילו אצל היהודים זהו מום קשה.

במעלות האמיתיות של ישראל אין לגויים שום מושג, וגם אין אפשרות להסביר להם מדוע זה מום. זכינו 'שלא עשנו כגויי הארצות ולא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם'. ע"כ דבריו.

אחרי הגרזנים וכפרת עוונות מפחד מות, אחרי הסילודין באמונה שלימה - אין עוד מלבדו, זכה ר' בן ציון למתנה נוספת - הווארט היקר מאותו דמות נסתרת, שעד היום לא ידוע מי היה.

ווארט זה, והסיפור הכרוך בו היה נפיק מפומיה דרבי בן ציון בהתעוררות, מדוע?

כי שני יסודות אלו היו גם משנת חייו, ומאן דנפק מפומיה - מליביה נפק, מאן דנפח מדיליה נפח. הערך של שמירת הפה והעיניים.

## מעשה במוצץ

אברך משכונת 'רמת אלחנן' הלך לו ברחוב עם תינוק בעגלה. הוא גם נשא שקיות לרוב (בחזרתו מקניה שכונתית), וכך בעודו נסחב עם השקיות והעגלה, השתחרר המוצץ שבפי התינוק ונפל למדרכה. למזלו, חלף במקום הגרב"צ פלמן שמיד התכופף, הרים את המוצץ וניקה אותו היטב. הכניס מוצץ נקי לפיו של התינוק.

האברך הרגיש לא נעים ממה שקרה לו שהרב פלמן התכופף למענו,

# חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.  
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...  
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

[dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

# הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

# כשהתבוננתי בפניך בזמן שהתפללת, ראיתי שנסוך על פניך אושר! פניך קרנו מאושר! השלווה, השמחה, וההנאה היתה ניכרת עליהן! ואתה מספר לי ששלוש פעמים בכל יום יש לך את זה! לי היה את סוג האושר הזה על פני, פעם אחת בכל החיים, אני מקנא בך!"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על ה"עבודה שבלב"!

"וְאֵתְחַנֵּן אֶל ד'" (דברים ג', כ"ג)



רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל שאל שאלה:

ביום הכיפורים נכנס הכהן הגדול ארבע פעמים לקודש הקדשים. את כל שלש הכניסות הראשונות הוא עשה באותה החלפת בגדים לבגדי לבן: הוא נכנס פעם ראשונה להקטיר קטורת, פעם שניה להזות מדם הפר, ופעם שלישית להזות מדם השעיר. לאחר מכן החליף לבגדי זהב ועשה את עבודות החוץ, ושוב החליף לבגדי לבן כדי להכנס לקדש הקדשים, בפעם הרביעית, להוציא את הכף והמחתה ושוב החליף לבגדי זהב.

לכאורה, בשלמא כדי להוציא את המחתה, היה הכהן הגדול צריך להיכנס באופן מיוחד, בכניסה נפרדת, משום שהיו עליה גחלים, והיה עליו להמתין עד שהקטורת תשרף. אבל מדוע את הכף הוא לא הוציא מיד בפעם הראשונה, לאחר שרוקן מתוכה את הקטורת? אכן, שאלה חזקה.

רבתי! התירון עוד יותר טוב: לאחר שהכהן הגדול סיים את עבודת הקטורת, טרם צאתו מקדש הקדשים, הוא היה מתפלל תפילה קצרה. בשעה שמתפללים - לא מחזיקים שום דבר ביד! הוא לא יכול לאחז את הכף בידו, כדי להוציאה, כי הוא צריך להתפלל! פלאי פלאים!

רבתי! למה אתם לא רוקדים? הרי זה פלאי פלאים! עכשיו אני שואל שאלה: עם כף ביד - אי אפשר להתפלל, ועם "כף בראש" אפשר? אדם עומד לפני הקב"ה ומתפלל, ובראש שלו הוא חושב על ענין זה ועל דבר זה... יש לו בראש, לא רק כף אחת. יש לו מאה כפות...

## עומד לפני המלך

אני חושב שאם רוצים להתחזק בתפילה צריכים לראות את חדושו הגדול של רבי חיים מברסק על הרמב"ם, חדוש שאמנם לא נזכר ב"שלחן ערוך" אבל בוודאי יתן לנו מבט חשוב על ה"תפילה": הגמרא (ברכות ל"ד ע"ב) אומרת, שאף על פי שמלכתחילה צריך לכוון לבו בכל התפילה, מכל מקום אם אינו יכול לכוון בכל הברכות - יכון ב"אבות", ורק ב"אבות" הכונה היא לעיכובא.

מחדש הגר"ה, שכל זה רק בנוגע לפרוש המילים. פרוש המילים מעכב רק בברכת "אבות". אבל בתפילה יש צורך בכונה נוספת: שאדם

ירגיש שהוא "עומד לפני המלך". כונה זו מעכבת בכל התפילה, ואם לא כון כוונה זו - הריהו כ"מתעסק", ואין זו תפילה כלל. רבות!

אתם שומעים מה כתוב כאן?

המתפלל חייב להרגיש בלבו שהוא "עומד לפני המלך"! בלי כוונה שכזו - אין התפילה נחשבת לתפילה!

יש הרבה הלכות בהלכות תפילת שמונה עשרה, שנגזרות מכח ענין זה: מטעם זה אסור לשבת, או אפילו לעבור, לפני המתפלל. ישנה הלכה שמתחילים לפסוע, ב"עושה שלום", עם רגל שמאל, להראות כי הפרידה מהמלך קשה. הפסיעות צריכות שתהיינה בגודל מסוים, כמבואר בהלכה, כי זוהי הצורה שנפרדים ממלך. ההשתחויה צריכה להיות לצד שמאל תחילה - כי צד זה הוא ימין השכינה. בסיום הפסיעות יש להמתין, ולא לחזור מיד, כי הנפרד ממלך לא יכול לשוב אליו מיד, ומי שלא ממתין מוגדר בהלכה "ככלב שב על קיאו"!

אדם שאינו יודע איך נפרדים ממלך - כמוהו ככלב!

"עושה שלום" זו פרידה מהמלך, כי כל התפילה היא "עומד לפני המלך".

## "אני הקיסר מקנא בך!"...

מספרים שפעם היה רבי לייב חסיד באמצע הדרך, ברוסיה, והגיע זמן תפילת מנחה. בלית ברירה, נכנס לאיזושהי חורשה, מצא פינה שקטה ונעמד להתפלל.

בדיוק באותה שעה עבר שם הקיסר הרוסי בכבודו ובעצמו, עם הפמליה שלו, והבחין בדמות אדם העומד מול עץ ומתפלל. הוא המתין, בלי להסיר את מבטו מהאיש, עד שר' לייב סיים להתפלל.

כשסיים שלח לקרוא לו.

- "יודע אתה מי אני?"

- "לא! אולם לפי כל הפמליה שמסביב, מניח אני, כי הנך אדם נכבד ביותר".

- "אני הקיסר הרוסי, בכבודי ובעצמי! ראיתי שהתפללת, ורציתי לשאול אותך כמה פעמים בחיים שלך אתה עושה את מה שעשית עכשיו".

- "שלוש פעמים בכל יום!"

- אתה עושה שלוש פעמים ביום בדיוק את מה שעשית עכשיו?"

- "כן!"

- "דע לך אפוא, כי אני, הקיסר ירום הודי, התבוננתי בך, ואני אומר לך בפה מלא: אני מקנא בך!"

האם יודע אתה, יהודי, מהו התענוג הגדול ביותר שיש לקיסר עלי אדמות? הרי יש לו את כל התענוגות שבועולם! כל מנעמי השלטון - שלו הם! אמר לך: כאשר פורצת מלחמה בין שתי מדינות. לכל מדינה יש, כמובן, צבא משובח, כלי נשק משוכללים, טילים, פצצות. הצבאות נלחמים זה בזה, ולבסוף ישנה נקודה אחת שמי שמצליח לכבוש אותה - הוא נקרא המנצח במלחמה כולה!

כאשר המלך של המדינה המנצחת מקבל מראשי הצבא, את הידיעה: "הצבא שלנו כבש את הנקודה" - זה האשר והתענוג הגדול ביותר שיש למלך עלי אדמות!

כמה פעמים זוכה מלך בימי חייו, לאשר הגדול הזה? אמר לך את האמת: כמה מלחמות, בין מדינות, כבר יש? ובכמה מהן יש ניצחון מוחלט? אני, באופן אישי, טעמתי את טעם האושר הזה רק פעם אחת בחיי! האם אזכה לטעם אותו שוב? אני מאד מסופק.

כשהתבוננתי בפניך בזמן שהתפללת, ראיתי שנסוך על פניך אושר! פניך קרנו מאושר! השלוה, השמחה, וההנאה היתה ניכרת עליהן! ואתה מספר לי ששלוש פעמים בכל יום יש לך את זה! לי היה את סוג האושר הזה על פני, פעם אחת בכל החיים, וכאמור, אני מסופק מאד אם אזכה לכך בשנית, ואתה זוכה לכך שלוש פעמים ביום! אני מקנא בך!"

כך צריכה שתהא הנאתו של "העומד לפני המלך" בתפילה, כזו היתה תפילתו של ר' לייב חסיד.

מוראדיג אין דער וועלט!

## חשיבות ענין אמן

אם כבר הבאנו סיפור על תפילתו של הצדיק רבי לייב חסיד, נביא עוד סיפור שלמדנו מרבי לייב, על חשיבות ענין "אמן":

כשר' לייב היה צריך לחתן ילד הוא היה נוסע לעיר וילנא, עיר גדולה לאלוקים, שם הכירו אותו ודאגו לו להוצאות החתונה.

באחת הפעמים שנסע לשם, כעבור יום - יומים, הוא שב חזרה לביתו.

"כל כך מהר הצלחת לאסוף את צרכי החתונה?" שאלוהו בני ביתו. "דבר ראשון, בואו ונעשה סעודה!" השיב.

קראו לכל הבנים הנשואים, לכל החתנים, לכל הנכדים. כולם הוזמנו לסעודה. לפני ברכת המזון נעמד ר' לייב, ואמר לכל המסובים:

"כולכם יודעים כי נסעתי לוילנא לענינים שלי, לעניני החתונה.

כמובן, בהגיעי לוילנא, הדבר הראשון שאני עושה הוא להכנס לגאון. כשנכנסתי אליו, הוא היה באמצע הסעודה, וחכיתי שהוא יסיים לאכול, ולברך ברכת המזון.

בשעה שהוא ברך, שמתי לב, שכשהוא אמר את המילים: 'ומכל טוב לעולם אל יחסרנו' - כל המסבים ענו בקול גדול "אמן"!

עבורי היה זה חידוש. לא נהגתי לענות 'אמן' אחרי 'לעולם אל יחסרנו', והנה ב'שלחן ערוך' של הגאון עונים 'אמן' על ברכה זו!

חשבתי לעצמי: כזה חידוש גדול, ואני אשאר פה, חדש - חדשים, לאסוף כסף? ובבית שלי יברכו ברכת המזון ולא יענו 'אמן' על 'לעולם אל יחסרנו'?

החלטתי, דבר ראשון, לשוב הביתה, ללמד את בני הבית את החידוש שראיתי. עכשיו, כשאתם יודעים שעונים 'אמן' אחרי 'לעולם אל יחסרנו' - אני יכול לשוב בחזרה לוילנא.

רבותי!

רבי לייב לא יכול היה לשהות בוילנא, ולאסוף כסף לחתונה של הבן שלו, אם בבית שלו מחמיצים "אמן"!

כדאי לנסוע מוילנא, הלך וחזור, כדי ללמד, את בני ביתו, את החידוש הגדול הזה אודות מעלתה של אמירת "אמן"!

## להתחיל ב"ברכות הנהנין"

לפני שנים פגשתי יהודי שפנה אלי ואמר לי: "אני חייב לכם הרבה הכרת הטוב". והוא חל לספר:

"היה לי בן שלמד בישיבה קטנה בבני ברק. יום אחד הגעתי לבקר אותו, והיה זה בדיוק בזמן שאמרתם שיחה לבחורים. אמרתם שם בשיחה כי אכן קשה מאד לכון בכל תפילת שמונה עשרה. לא בכדי נקראת התפילה 'עבודה'.

גם לכון ב'אבות' - לצערנו הרב, קשה. והרי, להלכה נפסק, שמי שלא כון את פרוש המילים ב'אבות' - לא יצא ידי חובתו! אחרי מאה ועשרים, הוא יגיע למעלה, ויגידו לו: 'ר' איד! לא התפללת בחיים שלך!' הוא יזעק: 'הרי לא היתה פעם אחת שלא התפללתי'. ואז יגידו לו את האמת בפנים: 'התפללת - אך לא התפללת! לא כוונת ב'אבות!' לא יצאת ידי חובת תפילה מימך!"

שאלתם את הבחורים בשיחה, "כך הוא מספר לי, "מה עושים?" אז נתתם עצה: ב'ברכות הנהנין' יש בסך הכל תשע מילים. לכון בתשע מילים - זה כבר יותר קל. כמה זמן זה כבר לוקח? מקסימום חצי דקה...

הצעתם אז להתחיל ב'ברכות הנהנין'. לקבל על עצמנו להרגיש בכל ברכה שאנחנו עומדים לפני המלך ומודים לו - 'שהכל נהיה בדברו', 'בורא פרי העץ'.

על כונה בתשע מילים - אין כבר תירוצים. זו לא עבודה כל כך קשה, צריך רק לרצות. אחרי ש'נקבל טעם' בזה - נוכל בס"ד להתקדם הלאה, כי הבא להטהר - מסייעים בידו."

אותו יהודי סיים את ספורו ואמר: "אני חייב לכם הכרת הטוב. אמצתי את העצה הזאת. התחלתי לכון ב'ברכות הנהנין'. התקדמתי, בסיעתא דשמיא, ל'אבות', ומשם יותר ויותר. קיבלתי 'טעם' בתפילה".

(מתוך: יחי ראובן: דברים)

# מרן רבינו ראש הישיבה הגרי"ג אלדשטיין שליט"א בכנס סדר הכנה של דרשו: מי ששומר על סדרי הישיבה רואים בחוש שיש לו הצלחה מיוחדת, כל סדרי הישיבה, תפילה, תורה, ולימוד המוסר, ובאלול לומדים מוסר פעמיים ביום

בכינוס מקדים בבית מרן שר התורה רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א נאמרו ונמסרו דברי ברכה וחיזוק (ראה מסגרת) • אלפי בחורים העולים לישיבות גדולות התכנסו ל'סדר הכנה', והאזינו לדברי הדרכה מפי גדולי ישראל שליט"א

## יעקב א. לוסטיגמן



אלפי בחורים העולים לישיבות גדולות נהרו ביום חמישי האחרון לאולמי 'ארמונות חן' בבני ברק, שם התקיים הכינוס השנתי 'סדר הכנה', אותו יזם ועורך ארגון 'דרשו' כבר עשר שנים ברציפות. 'סדר הכנה', זכה במהלך השנים להתנהל בראשותם של מרנן ורבנן גדולי הדור, בהם מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, וכיום יב"ח מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין שליט"א ולצדו מרן הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א.

הכינוס התקיים השנה בסימן של התחדשות והתרעננות, והתכנים הותאמו לאתגרים עמם מתמודדים תלמידי הישיבות בדור הנוכחי. מטרת 'סדר הכנה' היא להכין את התלמידים למעבר מהישיבה הקטנה לישיבה הגדולה - מעבר הרה גורל שעלול להיות פתח לנפילה גדולה אפילו עבור בחור שהצליח בישיבה הקטנה וכעת כשנטרפים כל הקלפים, הוא עלול למצוא את עצמו חלילה בתחתית הסולם החברתי, מה שמצריך אותו לסלול לעצמו את הדרך במאמץ ויגיעה רבה אל המקום הראוי לו.

מאידך, יכול להיות מעבר זה הזדמנות חד פעמית לשינוי מהותי בכל סגנון החשיבה וההתנהלות היומיומית של הצעיר העולה לישיבה הגדולה. זהו רגע של מבחן משמעותי, וב'דרשו' נעזרו לקריאתם של מרנן ורבנן גדולי ראשי הישיבות באותן השנים, וייסדו את 'סדר הכנה' אשר מעניק מענה של ממש לצורך החיוני בהכנת הבחורים לאתגרים הניצבים בפניהם בעלותם לישיבה הגדולה, וגם מצייד אותם בשלל עצות ודברי הדרכה מגדולי ראשי הישיבות שליט"א, כיצד להתמודד ולצלוח את המבחן הלא פשוט שעומד בפניהם.

באירוע השתתף מרן רבינו ראש הישיבה הגרי"ג אלדשטיין שליט"א, אשר אמר לצעירי הצאן כי ההבדל בין הישיבה הקטנה לישיבה הגדולה הוא מהותי, ועליהם להיות ערוכים אליו. ראש הישיבה עודד את הבחורים לנצל את חוש הסקרנות הטבעי שבו נתברך כל אדם, לסקרנות בדברי תורה, והזהיר אותם שלא יתפתו לעסוק בעניינים המסקרנים את האדם, למרות שהם לא תורמים לו דבר וחצי דבר, כמו למשל העיסוק בבחירות המתקרבות, שהדיונים סביבם, לפני ואחרי, אינם תורמים לבחור דבר, לבד מאיבוד הזמן.

ראש הישיבה הוסיף והעיד מאשר ראו עיניו במשך השנים: "ובאמת יש כאלה, וראיתי אפילו צעירים, תלמידים צעירים ממש, שלמדו וגמרו ש"ס, עם סדרי הישיבה ובלי מאמץ מיוחד, הם ישנים בזמן כמה שצריך ורעננים ואוכלים בזמן ורגועים בלי מתח, אבל הזמן מנוצל, וכשהזמן מנוצל אפשר לגמור ש"ס! לאט לאט מתקדמים וגומרים את הש"ס".

מרן ראש הישיבה הדגיש בפתח דבריו כי השמירה על סדרי הישיבה היא המפתח להצלחה, והעיד כי ניתן לראות בחוש כי מי ששומרים על סדרי הישיבות, כולל התפילות, זמני הלימוד, ולימוד המוסר, כי הם זוכים להצלחה מיוחדת.

מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א, הציג בפני הבחורים חמש נקודות עיקריות שכל בחור צריך לדעת לפני עלותו לישיבה הגדולה, ובכלל זה עליו לדעת שמדובר בהזדמנות חד פעמית, כי רוב רובם של האנשים שהצליחו בתורה זכו להצלחה דווקא בשנים בהן למדו בישיבה הגדולה, ושנים אלו היו בעלות משקל מכריע על עתידם.

את המעמד הנחה בטוב טעם הרה"ג ר' ישראל ליוש שליט"א ר"מ בשיבת אהבת אהרון, שהזמין לדברי פתיחה את הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א, משגיח בישיבת מיר, אשר פתח כדרכו בכך שהציג את עצמו כאחד מהבחורים, בציינו כי גם הוא לומד בישיבה ועל כן דברי החיזוק הללו נכונים גם לגביו.

הגר"ב פינקל התייחס לעובדה הכואבת, שבימינו רבים מהבחורים

## דברי ברכה והדרכה מאת מרן שר התורה רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א, ל'סדר הכנה'

לקראת הכינוס הגדול של בני הישיבות במסגרת 'סדר הכנה', נכנסה משלחת רבני 'דרשו' אל בית מרן שר התורה רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א, לשמוע דברי הדרכה לבני הישיבות העולים לישיבות הגדולות, ולקבל את ברכת קדשו להצלחת הכינוס ולהצלחתם של כלל תלמידי הישיבות.

בעיצומו של מעמד 'סדר הכנה' הקריא המנחה הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן', את דברי קודשו של מרן שר התורה רבינו הגדול הגר"ח קנייבסקי שליט"א:

"בתחילה אביא דברי קודש מה שזכינו להיכנס השבוע משלחת של ראשי 'דרשו', בהדרת הוד וקודש לשיכוננו גוואי של קודש הקדשים, חדרו של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, ולבקש ממנו הדרכה לבני הישיבות במשתתפים בכנס זה, ואמר לנו כדרכו בלשון קצרה שהיא מרובה: "שהכנה היא להרבות בתפילה להצלחה וסיעתא דשמיא, ולהקפיד על הזמנים שלא ילכו לבטלה", וברך את כולם בברכת "ברכה והצלחה".

מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל שאלה: "הרב שטיינמן תמיד אמר שכל מה שכתוב בעיתונים זה שקר. אבל היה כתוב ביתד נאמן שהוא עצמו, הרב שטיינמן, בכל שנותיו כמחנך, אף פעם לא החשיב את התלמידים בעלי הכישרונות יותר מהאחרים. והתבקשתי לשאול אותו האם אכן נכון הדבר.

"השיב לי ראש הישיבה זצ"ל, אכן, בדרך כלל כל מה שכתוב בעיתון זה שקר, אבל הדבר הזה הוא אמת ויציב.

"שאלתי אותו הכיצד? איך אפשר שלא להעריך את הכישרונות? והשיב לי שהוא למד מרבי יוחנן בן זכאי שהיה הקטן שבתלמידים אצל הלל הזקן, ובכל זאת כל התורה שלנו היום היא מרבי יוחנן בן זכאי.

"אותו הדבר, אמר ראש הישיבה, ישיבת וולאזין התקיימה במשך שבעים שנה. היא אם הישיבות. עשרים שנה מתוכם עמדו בראשה ר' חיים, ר' איצלה, ור' יצחק. אבל חמישים שנה היה הנצי"ב ראש הישיבה, והוא היה התלמיד הכי פחות כשרוני", אמר ראש הישיבה זצ"ל, כשאני רואה תלמיד עם כישרונות חלשים, אני אומר לעצמי אול זה הנצי"ב".

בתום המעמד חולקו תבילות שי ייחודיות לאלפי המשתתפים שהתפזרו מתוך אווירה של רצינות, ויציאה לבין הזמנים שכל כולו עבודת ה' והכנה דרבה לקראת העלייה לישיבה הגדולה.

את המעמד כיבדו בנוכחותם גדולי מרביצי התורה ראשי הישיבות והמשגיחים, הרבנים הגאונים רבי ראובן אינדורסקי, רבי רפאל אלקריף, רבי אשר בן נעים, רבי יוסף בן נעים, רבי מאיר בן שלמה, רבי משה דרבקין, רבי מרדכי דרורי, רבי יאיר ז"קש, רבי איסר זלזניק, רבי ברוך מרדכי זקס, רבי חיים יוסף יעקובוביץ, רבי אליהו חיים כהן, רבי יששכר כהן, רבי צבי לבקוביץ, רבי אפרים מילר, רבי חיים ישראל מילר, רבי אמנון עמרסי, רבי אשר בן ציון פרידמן, רבי אליקים פרידמן, רבי יעקב פוליקמן, רבי רפאל פרוכטר, רבי עוזיאל שרייבר, חיים ישראל שפירא, רבי שמואל שפירא ורבי אביעזר שפירא שליט"א.

העולים לישיבה הגדולה עלולים להתחיל ב'רגל שמאל', כי עצם הגעתם לישיבה זו הוא בדרגה של 'בדיעבד', ורצונם מלכתחילה היה להיכנס לישיבה אחרת.

"עם זאת", הרעיף הגר"ב טללי נחמה על ראשי הבחורים המאוכזבים, ואמר כי "לא פעם רואים בחוש כיצד הקב"ה מנהל את העולם, ודווקא בחור שנכנס לישיבה שהוא לא חפץ בה, מצליח בה מעל ומעבר למשוער, הרבה מכפי שהיה יכול להצליח בישיבה המצוינת שאליה ביקש להתקבל מלכתחילה.

במהלך האירוע התקיים גם רב שיח מרתק מאד בהשתתפות ראשי הישיבות והמשגיחים הרבנים הגאונים רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א ראש ישיבת 'מאור התלמוד', רבי בונים שרייבר שליט"א ראש ישיבת 'נתיבות הדעת', ורבי יצחק גולדווסר שליט"א משגיח דישיבת 'אור ישראל', ובהנחייתו של הגאון רבי אליהו קלרמן שליט"א משגיח בישיבת פוניבז', ובו נדונו הענינים המרכזיים העומדים בפני בחור העולה לישיבה גדולה כשראשי הישיבות פורסים משנתם בברור לתועלת הבחורים שלקחו מלא חופנים הדרכה והכונה.

לאחר מכן נערך שו"ת מעניין של שאלות שנשלחו השנה ממאות בחורים העולים לישיבה גדולה, במיזם חדשני שערך דרשו שנתן אפשרות לבחורים לשלוח שאלותיהם לראשי הישיבות כדי שיענו על כך בכינוס הגדול, ואכן נשלחו מאות שאלות כשמתוכם נבחרו השאלות המרכזיות שקבלו מענה ישיר במהלך השו"ת שנערך בהנחייתו של הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג שליט"א ר"מ בישיבת אמרי משה, ובו השתתפו ראשי הישיבות הגאון רבי שרגא שטיינמן שליט"א ראש ישיבות 'אורחות תורה' ו'קהילות יעקב', והגאון רבי נפתלי קופשיץ שליט"א, מראשי ישיבת 'בית מדרש עליון'.

בקשב רב נשמעו דבריו של נשיא 'דרשו' רבי דוד הופשטטר, אשר חיזק את ידי הבחורים בעלותם לישיבה הגדולה, ופלפל בשברי המשנה ב'אבות', אודות הגס לבו בהוראה שעליו אומר התנא שהוא "שוטה, רשע, וגס רוח". ולכאורה, הקשה הרב הופשטטר, הרי מדובר באדם שהוא בגדר של "גס לבו", ואם כן מה מחדש לנו התנא בדבריו אודות כך שהוא "גס רוח".

אלא, השיב נשיא 'דרשו', שאם יחשבו הטועים שמי שגס לבו בהוראה הוא משתמש במידה הרעות של גסות הרוח, גאוה, לצורך הוראה, כמו שאומר לנו התנא שצריכים להשתמש במידת העזות, שהיא מידה רעה בדרך כלל, לעשות רצון אבינו שבשמים, וגם הוא שגס לבו בהוראה משתמש בגסות לצורך ההוראה, על כך אומר לנו התנא שהוא "גס רוח", הוא לוקה במידת הגאוה, ואין שום דרך להשתמש בגאוה לעבודת ה', כי הגאוה היא מידה פסולה בכל דרך ובכל אופן שרק קיים, ולכן בחורים העולים לישיבה הגדולה יכולים להצליח ולפרוח ולגלות כישרונות חבויים שיפרצו כמעין המתגבר, צריכים לדעת שלא להיכנע לפיתוי היתר, ושלא לתת לעצם ליפול ברשתו על ידי שייתנו לגאוה לחדור אל לבם חלילה.

ראש ישיבת 'אמרי משה', הגאון רבי יהושע מישקובסקי שליט"א, נשא דברים במהלך הכינוס, וציין כי לפני שנים התבקש לשאול את

# אלפי בחורים העולים לישיבות גדולות התכנסו ל'סדר הכנה', והאזינו לדברי הדרכה מפי גדולי הדור שליט"א







# "הבחורים האלו יושבים כאן עם עיניים בורקות, עם אווירה של התחדשות, מתחילים מחדש. הם בקושי הספיקו לצאת מהישיבה הקטנה, אבל לבם כבר נתון בישיבה הגדולה"

רשמים, ראינות, תיאורים והרהורי הלב במהלך ובעקבות 'סדר הכנה', שהתקיים השנה זו הפעם העשירית ברציפות



יעקב א. לוסטיגמן

האולם הגדול היה ריק מאדם. אלפי כיסאות עמדו סדורים בסדר מופתי, כשעל כל אחד מהם ערכה עם שתיה קלה, מעט כיבוד, צרור דפים ועט. מסכים להעברת שידור חי במעגל סגור פוזרו בכ- 15 מוקדים ברחבי האולם, כדי שאף אחד לא יחמיץ אפילו מילה אחת, בגלל שלא הצליח לראות ולשמוע את דברי הנואמים שיעלו בהמשך על בית הכבוד.

על הדלתות צבאו באותה שעה למעלה מ-2,000 בחורי חמד, כולם בני אותו הגיל פחות או יותר. כולם מסיימים בימים אלו את הלימוד בישיבה הקטנה, וצפויים לפתוח בראש חודש אלול הקרוב פרק חדש ומשמעותי בחייהם: הלימודים בישיבה הגדולה.

מפיק האירוע, הרב שמעון דייטש, מעיף מבט בשעונו: "בעוד שתי דקות פותחים את הדלתות", הוא מנחה את צוות העוזרים והמסייעים. "בואו נוודא בפעם האחרונה שכל דבר עומד במקומו". בדיקה אחרונה, קצת מסדרים את המיקרופון, מכוונים מעט טוב יותר את הפיזור של הרמקולים ברחבי האולם, והדלתות נפתחות. זרם אדיר של בחורים פורץ פנימה אל האולם. הזרזים שבהם ממהרים לתפוס את המקומות בשורות הראשונות. הם מעדיפים לחזות בפני גדולי הדור באופן בלתי אמצעי, לראות מקרוב ולשמוע היטב כל הגה היוצא מפייהם.

בתוך חמש דקות האולם כבר מלא, ולא נשאר כסא אחד מיותר. חמש דקות נוספות עוברות, וגם מקומות העמידה הולכים ואזולים. מכל עבר עומדים בחורים המטים אוזנם כאפרכסת כדי לשמוע ולקלוט כל מילה שת'אמר כאן הערב.

האווירה רצינית מאוד. הימים ימי בין המצרים. המעמד מעמד גדול וחשוב, אין מקום לאווירה של קלות ראש. אפשר בקלות להשוות בין האווירה השוררת כאן באולם, לבין האווירה השוררת בהיכלי הישיבות עם תחילתו של זמן 'אלול', כאשר המשגיח או ראש הישיבה עולה לשאת דברי פתיחה לקראת הזמן החדש.

הבחורים נרגשים. הכינוס הזה מעניק להם את התואר הרשמי 'תלמיד ישיבה גדולה', רגע אחרי שסיימו את חוק לימודיהם בישיבה הקטנה. הנה, הם כאן, שומעים דברי הדרכה מפי רבותינו ראשי הישיבות הגדולות.

"השנה הגיעה לכאן נציגות נכבדה של ראשי ישיבות ומשגיחים מהישיבות לצעירים", אומר הרה"ג ר' נתן וינגרטן, ר"מ בישיבת

עמל התורה הקדושה' ומי שמנצח על המלאכה בניהול 'סדרי ההכנה' לאורך השנים. "זה מהלך חדש שנועד להראות לבחורים דוגמה אישית, כשהמחנכים שהובילו אותם עד כה, באים ובעצם מראים להם שכדי להצליח בישיבה הגדולה הם חייבים הכנה נוספת, הם צריכים להיכנס לאווירה בוגרת ואחראית יותר, על מנת שיוכלו להתמודד בצורה נכונה עם האתגרים הניצבים בפניהם".

## מעבר לדרישות

"למעשה מדובר בכינוס מסורתי שנערך זו השנה העשירית ברציפות", אומר הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, ר"מ בישיבת 'אמרי משה', ומי שעמל רבות על הכנת הקונטרס שיחולק בסוף המעמד לכל אחד מהמשתתפים.

"הרעיון הוא להכין את הבחורים למעבר הדרסטי שהם צפויים לחוות. מהחיים בחממה של הישיבה הקטנה, שבה בדרך כלל לומדים פחות בחורים, יש יחס אישי לכל בחור ויש גם משטר ומסגרת שמחייבים את הבחור לעמוד בקצב ולהישמע להוראות ולסדרי הישיבה".

הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן', מוסיף על דבריו: "המעבר הזה הוא הזדמנות גדולה, בחור ששואף לגדולות יכול לפעמים לפרוץ ולהצליח הרבה דווקא כשסומכים עליו ונותנים לו חופש פעולה. הוא לא רק חייב 'למלא סדרים' ולעמוד בזמני הישיבה. כאן כבר מצפים ממנו למשהו אחר לגמרי, מצפים ממנו שיתמיד ויתעלה בלימוד התורה. לזה אין סוף, לזה אין גבול ומידה,



בנו, "דברים פשוטים" הוא קורא לדברי החיזוק שלו, והפשטות שלהם, אוי הפשטות, היא חודרת את לשד העצם, מפרקת את שאריות הגאווה והעצלנות. הדברים כל כך 'פשוטים', עד שהם לא משאירים לך מקום לחשוב על משהו אחר לאחר שהם נאמרו.

והנה מופיע בהדר גאווה ראש ישיבת סלבודקא, מרן הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א. מדי שנה הוא חוזר על אותה הדרשה. בכל שנה הוא אומר את אותם הדברים. הוא לא מחפש לחדש משהו שלא אמר בשנה שעברה. הבחורים הם לא אותם בחורים, אבל האתגר הניצב בפניהם הוא אותו אתגר שעמו התמודדו חבריהם בשנה שעברה. והוא בפשטות ובדברים היוצאים מן הלב מדריך אותם, מעורר אותם שלא לנוח על זרי הדפנה גם אם היו המוצלחים ביותר עד כה, ומעודד אותם שלא להיבהל מהנפילות והקשיים שחוו עד כה. "לכל אחד יש הזדמנות", הוא זועק מעמקי לבו הרחום, "כל אחד יכול להעפיל לגבהים ולהגיע לדרגות שמעולם לא חשב שהוא מסוגל להגיע אליהם".

"האמת שהגיעתי לכאן בעיקר כי כל החברים שלי באו", מודה באוזני אחד הבחורים לאחר סיום האירוע, "אבל אחרי ששמעתי את הגה"צ רבי בנימין פינקל מדבר מהלב בפתח הכינוס, כבר הרגשתי אחרת לגמרי, וככל שהייתי אוזן והקשבתי לדבריהם של גדולי הדור, חדרו הדברים אל ליבי, אני מרגיש שיצאתי מכאן עם מחשבות אחרות לחלוטין, ובטוח שלולא ההכנה הזאת, שנות הלימוד שלי בישיבה הגדולה היו נראות שונות לגמרי".

ישראל שהגיע מחיפה, דווקא ידע לקראת מה הוא צועד: "שני אחים שלי כבר השתתפו ב'סדר הכנה', אחד לפני שמונה שנים, ואחד אחר הגיע לכאן לפני שלוש שנים. שניהם אמרו לי שאני חייב להגיע ושאסור לי לפספס. תשמע... הם סיפרו לי שבזכות ההשתתפות ב'סדר הכנה' הם נכנסו לישיבה הגדולה ברגל ימין והצליחו מאוד ב'ה. כמובן שכבר לא יכולתי לפספס, ואני מודה שגם אני הופתעתי מהעוצמה ומהרמה של ההדרכה שאליה יורדים גדולי הדור. יש לי הרבה מה לעכל אחרי מה ששמעתי כאן היום".

יצאתי משם, יחד עם נהר של בחורים שנטשו לאיטם את האולם. שמעתי אותם מדברים בהתרגשות, וקינאתי בהם. הלוואי שגם אני יכולתי להיכנס בראש חודש אלול הקרוב לישיבה, אחרי ששמעתי הדרכה חשובה כל כך מפיהם של רבותינו גדולי הדור שליט"א.

הוא לא ייחשב לבחור מצויין גם אם הוא יעשה כל מה שנדרש ממנו. הוא ייחשב לבחור מצויין רק אם הוא יעשה מעל ומעבר, ישקיע את כל כולו.

"מצד שני, זה יכול להיות גם פתח לירידה גדולה חלילה וחס. בחור שהתרגל שכל היום יש עליו קצין ומושל שאומר לו מה לעשות ולפתע מקבל חופש פעולה במידה גבוהה יחסית, עלול להתפתות לחיים הקלים והרגעיים. המטרה של 'סדר הכנה' היא להכין אותו לקראת המעבר הזה. לגרום לו שביץ את האחריות המוטלת על כתפיו, ולרומם את רוחו, שיוכל לעלות ולהתעלות למרות הפיתוי לנצל את החופש והחירות לכיוון ההפוך חלילה".

האולם כבר מלא עד אפס מקום, והרב שמעון דייטש כבר מתחיל לדאוג מה ייעשה עם הבחורים שלא תישאר להם 'חבילת שי': "התכוננו לכ-2,000 משתתפים", הוא מספר, "הבאנו 2,300 חבילות שי כדי שיהיה לנו עודף וכדי שלא יקרה מצב חלילה שמישהו יישאר בלי חבילת שי. בפועל אני רואה שמספר המשתתפים גבוהה כנראה הרבה יותר... אנחנו צריכים לאלתר ולמצוא פיתרון מיידי...".

בסופו של דבר, נגלה לכם, חלק מהמשתתפים אכן לא קיבלו במקום 'חבילת שי', ובמקום זאת הוצע להם ליצור קשר מאוחר יותר עם משרדי 'דרשו', ולקבל 'חבילת שי' במועד מאוחר יותר.

## אווירה של התחדשות

ישבתי שם, בפאתי האולם, וצפיתי במתחולל. אודה ולא אבוש. התרגשתי. זו לי הפעם השישית או השביעית שאני משתתף ב'סדר הכנה' וכותב אודותיו, ובכל פעם אני מתרגש מחדש. מה שהכי מדהים אותי בכל פעם מחדש, זאת אווירת ההתחדשות.

מדובר ביום האחרון של זמן הקיץ. הבחורים מגיעים לכאן כשהם כבר 'על הקצה', אחרי סוף הזמן שהוא כידוע הזמן הקשה ביותר בעולם הישיבות. העצבים כבר רופפים, ובישיבות הקדושות צריכים חשוב על מבצעים מיוחדים כדי לשמר את הרצינות ואווירת הלימוד בישיבה רגע לפני 'בין הזמנים'.

הנה הם כאן, בין הזמנים לא בפתח, הוא כבר התחיל בפועל. הם כבר לקחו את הגמרות הביתה, נפרדו לשלום מהישיבות. זה היה אמור להיות זמן של התפרקות, זמן של שחרור.

אבל לא. הבחורים האלו יושבים כאן עם עיניים בורקות, עם אווירה של התחדשות, מתחילים מחדש. הם בקושי הספיקו לצאת מהישיבה הקטנה, אבל לבם כבר נתון בישיבה הגדולה. אחרי הדרשות, הנאומים והדיונים שנערכו בהשתתפות גדולי ראשי הישיבות, הם כבר באווירה אחרת לגמרי, הם כבר בחורים של ישיבה גדולה, מבחינתם זמן אלול כבר התחיל, עוד לפני שהספיקו לצאת לחופש.

התרגשתי בראותי את גדולי הדור, ממרום גילם המתקדם, כשהם מטריחים את עצמם שנה אחר שנה להגיע לכאן. לראות את מרן רבינו ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין מטפס לאיטו על המדרגות וניגש אל מקומו כדי לשאת מדברותיו בפני קהל המשתתפים. לחזות בזיו פניו כשהוא מדבר אליהם כדבר אב אל

# פרופ' יזרעאלי הסתכל בשרטוט של החזו"א על מבנה המוח ונדהם! איך יתכן שיהודי שלא למד מעולם רפואה, הצליח במקום שטובי הרופאים נואשו? הוא ניתח כהוראת החזו"א והניתוח הצליח בס"ד

ידיעותיו המפליאות של מרן החזו"א זיע"א בכל חכמות העולם

הרב בנימין בירנצוויג

"פי הוא חֲכֵמְתְּכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים" (דברים ד, ו)



פיטגורס' מבלי להזכירו בשמו ובמופת משלו. אף הוא מציין ומדגיש שחז"ל ידעו את כל הדברים הללו ברוח קדשם. סיפורים מרטיטים סופרו על תוקף ידיעותיו בענייני רפואה, אצל הרב ד"ר משה רוטשילד זצ"ל, היה שמור פיסת הנייר המפורסמת בה צייר החזו"א בכתב ידו ציור של מוח והדרך לנתח את המוח. מעשה זה היה כשרופ' יזרעאלי שהיה מגדולי מנתחי המוח בארץ, כשהגיע אליו חולה מסוכן מאד שהיה לו בעיה במוח, שחייבה ניתוח במוח, אבל הפרופ' בדק והחליט וקבע נחרצות 'אני לא מנתח, ניתוח במצב הזה זה מוות ודאי!', בליית ברירה הלכו בני המשפחה למרן החזו"א לשאול בעצתו, והוא אחרי ששמע את פרטי המחלה ודברי הרופא, לקח פיסת נייר, צייר עליה את המוח, ואת הדרך בה יש לנתח מאיזה צד ואיזה מקום מדוייק, וביקש שילכו לרופא ושיגידו לו שניתח כפי שצייר וזה יצליח בעז"ה.

פרופ' יזרעאלי הסתכל בציור ונדהם! איך יתכן שיהודי שלא למד מעולם רפואה, הצליח במקום שטובי הרופאים נואשו? הוא ניתח כהוראת החזו"א והניתוח הצליח בס"ד.

הגאון רבי פנחס בירנצוויג זצ"ל סיפר מעשה נפלא מהחזו"א: היה ברית מילה שהמוהל הגיע ובראותו כתם על פני התינוק החליט שלא למולו, והשאיר את כל הקרואים כמות שבאו, מיד נסעו לחזו"א סיפרו לו גופא דעובדא ואף הוסיפו שגם ד"ר פלוני היה מעדיף שלא יעשו עתה הברית, ושאינו יודע על מהות הכתם, החזו"א ניגש לארון הספרים עיין בספר ואמר שרוצה לבוא לראות את התינוק, הוא הגיע הוציאו מן המקום את כל האנשים עיין בבדיקה קצרה רגע

חמשה חומשי תורה, נראים הם מעטים בכמותם לעומת שאר חכמות, אך באמת היקף חכמת התורה הוא לבלי סוף ומקיף כל החכמות כולם, "רחבה היא מיני ים וארוכה מארץ מידה". כל התורה כולה היא שמוותיו של הקב"ה, כמבואר במהרש"א (ברכות כא) וממנה כל חכמת הבריאה והטבע, הכל בה וממנה הכל!

הרמב"ן בהקדמתו לפרשו לתורה, ביאר בארוכה את חכמת התורה שהכל בה, כל כוחות הבריאה נאמרו ונכתבו בתורה באותיותיה בנקודותיה ברמזיה בעיטוריה בתגיה, חכמת הרפואה וחכמת המזלות וחכמת הצמיחה, וכן כל חכמות הטבע.

הדברים ידועים הם כמה גדולי הדורות בעם ישראל, ידעו את כל חכמות הטבע מבלי שלמדו את הדברים בספרי הגויים, ורק מתוך לימוד התורה הגיעו להבנה מקיפה ביותר בכל החכמות, דברים שהפליאו תמיד את חכמי הגויים עד למאד! "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני הגויים ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה".

מרן החזו"א כותב באגרות (ח"א סי' טו) 'רוח הקודש היא גיעת העיון ברוב עמל ובמשנה מרץ עד שמתוסף בו דעת ותבונה בלתי טבעי'. 'והכל ברוח הקודש השורה על כל העמל בתורה לאסוקי שמעתתא' (שם ח"א סי' לג) 'וכשהן מעמיקין בהלכה הן בשעה זו כמלאכים ורוח ממרום שורה עליהן' (שם). ובהזדוה ביאר את שפע חכמת האנושות המושפעת על חכמי התורה, והכל מלימוד התורה הקדושה.

ידיעותיו המפליאות של מרן החזו"א זיע"א בכל חכמות העולם, בכל חוקי הטבע והבריאה הפליאו לב כל, עושר ידיעותיו של החזו"א ובקיאותו בחכמת התכונה והגיאוגרפיה בה בירר הלכה למעשה בקונטרס י"ח שעות את שאלת 'קו התאריך', גם מחידושי להלכות קידוש החודש או מצוירים שבשלהי הלכות עירובין, רואים עד היכן הגיעה חכמת לבו באסטרונומיה ובמתמטיקה, אף ידיעותיו באנטומיה של אברי האדם ובע"ח ידיעות רפואיות בולטות לעין בסימנים שונים מאהע"ז וז"ד, הפליאו עד מאד, כשהגיע למשנת הנוטע ירק בכרם (כלאים פרק ה') הוא פותח בהקדמה 'כתבו חכמי המידות, והוא מבאר את הכלל הידוע בהנדסה בשם 'משפט

# 'אני?!' - התפלא ר' בצלאל - 'אינני נשוי! וגם חתימת זקן אין לי?!', 'כן!' - הורה המשגיח - אתה! גש לפני התיבה!'. בסיומה של הברכה השניה, פרץ ר' בצלאל בבכי רב שחנק את גרונו והוא חזר והתייפח שוב ושוב... 'ו-א-ה-ב-ת-ך... א-ל... ת-ס-י-ר... ל-עול-מים...'

## תפילת ערבית בליל ראש השנה אחרי מאורעות תרפ"ט

הרב ישראל ליוש

"נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֵר אֱלֹקֵיכֶם" (הפטרת שבת נחמו)



ולא יוסיף לרצות עוד. וא"כ די לנו במה שאמר הנביא שהקב"ה בקש ממנו שינחם אותנו, ובצרותינו לו צר. אין לנו נחמה גדולה מזו, אחרי שידענו שלא כלו רחמיו ממנו והוא רוצה לנחמנו, ואין לנו כ"כ צורך עוד לשמוע את נוסח הנחמה.

אם כן, זהו שאמר הנביא: 'נחמו נחמו עמי יאמר אלוקים' כלומר: תתנחמו במה שציוה אותי אלוקים לנחמכם, ודי לכם נחמה כזו, אחרי אשר לא תיראו עוד חרפת מחרף המכחיש את תקוותכם...



עם ישראל לדורותיו עבר גזירות נוראות, אין עוד עם ולשון שסבל כך. גזירות כליה, שיעבוד גוף ונפש, צרות ועינויים קשים ע"י העומדים לכלותינו בכל דור ודור. ועם כל זאת הוא נשאר איתן באמונתו וחזק ברוחו, וכל זאת משום שידע שאהבת הקב"ה לא תסור מעמו לעולמים, ואף בגזירותיו הנוראות ובעונשיו הקשים, עדיין אהבתו רבה והיא גוברת מעל כל הקשיים...

ראש השנה הראשון אחר מאורעות תרפ"ט בחברון. הניצולים יחד עם בני משפחתם, התכנסו לתפילת ערבית באולם הועד הכללי בירושלים. נקל לתאר את האוירה ששררה שם - מספר הרה"ג ר' אריה ז'ולטי זצ"ל את ששמע מאביו הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל, שנכח בתפילה זו - כאב ויגון עמוק, תחושות של יאוש וחוסר תקווה מילאו את חללי ליבותיהם של המתפללים, וזה הורגש היטיב בחלל החדר...

רבים מן המפרשים עמדו וביארו את כפל המילים 'נחמו נחמו'. המגיד מדובנא מבאר זאת כדרכו ע"פ משל לשתי נשים שבעליהן עזבו את ביתן והפליגו אל מדינת הים. אך כל אחד מסיבתו הוא, הראשון עזב את ביתו כי פרנסתו היתה דחוקה עד מאוד, ונסע אל מעבר לים כדי לתור אחר מקור פרנסה. ואילו הבעל השני היה עשיר גדול ולא חסר לו מאומה, אך ה'שלום בית' התרחק אף הוא מביתם, והוא נסע כדי לברוח מרעייתו...

עברו ימים, שבועות וחודשים, ולנשים לא היתה כל ידיעה על מצב בעליהן, ומרוב סקרנותן התעניינו רבות אצל הסוחרים ההולכים ושבים ממדינות הים, אם הם ראו את בעליהן, ומה מעשיהם?

והנה יום אחד בא אליהן אחד מן הסוחרים ובפיו בשורה משמחת: 'ראיתי את בעליכן, שוחחתי איתם עליהם ועליכן, והם גם מסרו לי מכתבים עבורכן. לעת ערב, כאשר אנוח קמעא מטלטולי הדרך ואפרוק את חבילותיי, אמסור לכן את המכתבים...'

אשת העשיר הלכה לביתה שמחה ולא אמרה לו דבר. אולם אשת העני עמדה והפצירה בו שיחפש כעת את המכתב וימסור לה אותו, אין די כוחות בנפשה להמתין עד הערב, רוצה היא לדעת עכשיו ומיד מה שלום בעלה ומה מעשיו שם.

התפלא הסוחר ושאל אותה: 'מדוע את כה מתעקשת לקבל את המכתב עכשיו, ואילו חברתך שמחה בדרישת השלום מבעלה ומחכה בסבלנות עד הערב?'. ענתה לו האשה: 'מדוע אינך מבין?!', הבדל גדול יש בין חברתי לביני, היא יושבת שקטה ובטוחה, שהרי הון ועושר בביתה, וכל דאגתה רק אם כבר שככה כעסו של בעלה עליה, או שמא לא ישוב אליה יותר לעולם, וכאשר שמעה שהוא דורש בשלומה ואף מוסר לה אגרת שלומים, נרגעה, אין לה נחמה גדולה מזו, תוכנה של האגרת לא מאוד חשוב לה. ואילו אני, עניה וחסרה, אין טרף ומזון בביתי לעולליי הרכים. בעלי עזבני למטרה מסוימת כדי לחפש פרנסה ומקור מחיה, אינני מסתפקת בידיעה שיש עבורי מכתב, לא אשקוט עד אשר אקרא אותו ואדע אם אכן הצליח ה' דרכו, והוא כבר בדרכו חזרה עם מעות למחיתנו.'

כך עם ישראל - מסביר המגיד מדובנא - כל דאגתנו ואבלנו רק מה שיש האומרים נושא לתקוותנו - חלילה - כי עזב ה' אותנו לעולם,

# על אתר נענה השכן ואמר כי יש לו פתרון, הוא לא נח ולא שקט עד שהסדיר הלוואת ענק. אותה הלוואה נפרעת עד היום בתשלומים נוחים בהתאם ליכולת המשפחה, שרכשה את הדירה בשרשרת ניסית מופלאה, עליה היא מוסיפה להודות עד היום...

הפנקס הקטן בו נרכשה דירה גדולה?



הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"וּבְכֹל מַאֲדָּךָ" (דברים ו', ה')

כמו מקהלה מנעימת שיר ומרובת קולות, 'מכנף הארץ זמירות שמענו', קול שירת ההודאה לה' הטוב מדי יום ביומו. ערב ובוקר וצהריים, יהודים עוצרים את שגרת יומם, נושאים עיניים השמימה, ואומרים 'תודה'. מהרגע שיהודי קם בבוקר ופותח את פיו באמירת 'מודה אני לפניך', ועד הרגע בו הוא מסיים תפילת ערבית במילים 'עלינו לשבח לאדון הכל' - דרך כל מה שבאמצע - כל העת הוא מודה על מה שטוב, על מה שנראה פחות טוב, מודה לאביו שבשמים.

שירת ההודאה כובשת לבבות, מרטיטה את הנימים הדקים שבנפש היהודית. משהו קורה, ואין זה משנה בכלל אם הוא נראה טוב או נראה רע - הוא עוצר הכל ומודה לה'. פשוט כך. במילותיו שלו, בכוונה יתירה בברכת 'מודים' שבתפילת העמידה, בברכת המזון או בפרק תהלים משתפך, כי כל רגע הוא רגע טוב להתחבר לאבא שבשמים ולומר לו תודה.

ברגע בו אדם מודה, הוא חש חיבור מתחדש ומתהדק עם בוראו. זה רגע שלא יסולא בפז, כי הוא מעניק לכל אחד מאיתנו את ההזדמנות והיכולת להתרפק על אבא שבשמים, בכל מקום ובכל זמן, ולחוש את יד ה' עמו. ההודאה מאפשרת לכולנו לשפר את האמונה והביטחון בה' יתברך, כי היא מטמיעה בנפשנו שהכל בא ממנו, ועל הכל אנו מודים לו. בנוסף, אנו עדים לסיפורים מדהימים על ישועות נפלאות ותחושות מפעימות אותן חווים כל המתחברים להודאה, ברמה ניסית ממש.

רגע, האם באמת התודה שלנו בשמים חשובה כל כך? במקום בו מלאכים ושרפים מודים ומשבחים - התודה שלנו גם היא חשובה? למה?! מהו סוד הקסם של ההודאה האנושית? למה היא מעניקה כזה חיבור חזק לאביו שבשמים, ולמה היא פותחת השפעה שמימית כה נרחבת?!

הנה גילוי מסעיר, אותו חושף בעל ה'אור החיים' הקדוש בפרשת קרח בשם הזוהר הקדוש: אכן כן. שירת המלאכים והשרפים ושירת נשמות הצדיקים הן חשובות מאוד בשמים. אך הן לא הכי חשובות.

הכי חשובה, הכי רצויה, הכי אהובה, היא השירה שלנו!

לא יאומן! הצלילים שבורא עולם מצפה להם יותר מכל, השירה האהובה ביותר, התודה הרצויה ביותר - זו השירה שלנו. שלנו. של

האנשים הפשוטים שעסוקים בשלהם, שמתמודדים עם נסיונותיהם, בני בשר ודם הכי רגילים והכי שגרתיים - זו השירה שהכי רצויה לה', לה הוא מצפה, אליה הוא מייחל!

כי השירה הזו היא שירה של אנשים. אנשים. כן כן, כמוני וכמוך. אנשי בשר, גידים ועצמות, שדם אנושי זורם בנו, ויצרים משתוללים בתוכנו. ודווקא לכן - כשאנו עוצרים את שגרת היום, מתעלמים מהנסיונות, מתגברים על העולם הגשמי העוטף אותנו, ואומרים בהתרגשות: 'אבא, תודה על מה שנתת לי, תודה על מה שטוב לי, תודה על מה שעובר עליי', זה מביא לחיבור אמיתי עם בורא עולם, להבעת אהבה כלפיו ולהעצמת הקשר עמו!

בפרשת שבוע זה, כתוב הפסוק אותו אנו אומרים כמה פעמים ביום: 'ואהבת את ה' אלוך... ובכל מאודך'. חז"ל גילו כי אהבה זו היא ש'בכל מידה ומידה שהוא מודד לך, הוי מודה לו במאוד מאוד'. כי אהבת ה' נבחנת בשירת התודה שלנו כלפיו, ובכלל לא משנה אם העובר עלינו נראה טוב בעינינו אם לאו - בן אוהב את אביו ומודה לו בכל תנאי, ואנחנו שמחים להודות ולשבח, על מה שטוב לנו, וגם על הקשיים שלנו!

הבה ניקח עימנו את המסר הזה. ההודאה לא זקוקה למקום מסויים, לזמן מיוחד, לנוסח מוגדר. ההודאה היא שירת הלב, אפשר להתחבר אליה בכל זמן וכל מקום. פשוט לעצום עיניים לרגע, לחשוב על כל הטוב שה' מעניק לנו, ולומר במילים שלנו 'תודה לך ה' הטוב!' בקול מתרונן. ככל שנרבה להודות לו ולשבח לשמו, ככל שנפתח בתוכנו

את שירת ההודאה - כך נזכה שהוא יפתח לנו את אוצרו, וישפיע עלינו שפע טובה וברכה, שיעניקו לנו סיבות נוספות להודות לו!

## שירה שיצרה דירה...

את הסיפור הבא קיבלנו במכתב צפוף ונרגש, אותו כתבה אשה המעידה על כל פרטי המעשה ותהפוכותיו. הוא מובא כאן כמעט בלשונו, חובק בתוכו אוצר של גילויים מפעיימים. וזה דבר המעשה: היה זה לפני כשנתיים, עת החליטה האשה להצטרף למקהלת ההודאה. כשהחלה להודות, חשה היטב את יד ה' נוכחת בחייה, הדבר גרם לה לחוש בידיים טובות - ידיו הרחומות והטובות של בורא עולם, וכל המתרחש עימה ובסביבתה קיבל אור יקרות חדש של קירבת ה' יומיומית מרגשת. היא ערכה פנקס קטן בו פירטה את חסדי ה' הנפלאים עימם, את הילדים הבריאים, האושר היומיומי, הנחת בה הם זוכים, ועוד ועוד. יותר ממאה סיבות טובות להודות לה' נאספו לפנקס הקטן!

ואז, ביום מן הימים, החליט המשכיר של הדירה בה התגוררה המשפחה, למוכרה. היתה זו דירה המתאימה להם בדיוק: המיקום מצויין, הקומה נוחה, כיווני האוויר מקסימים, והיא גדולה דיה לשמונה הנפשות שבמשפחה. ולכן, למרות שזה לא היה קל, הם קיבלו החלטה נבונה לרוכשה בעצמם, כך יוכלו להישאר בבית הטוב והנוח שלהם.

אלא שבעל הדירה החליט להקשות את עורפו, והעלה את המחיר עוד ועוד, באומרו שיש ביקוש גבוה. אנשים החלו לבוא לראות את הדירה, חלקם התרשמו מאוד והיו מוכנים לשלם בגינה סכומים גבוהים מאוד. האשה, בעלה וילדיה הביטו בעיניים קרועות בזרים הפוקדים את נחלתם, וכבר מתכננים היכן יעמידו מיטות, מה יעשו במטבח, והיכן יוצב העציץ...

שוכרי הדירה טענו לזכות קדימה ברכישת הדירה, אך בעליה הודיע כי לא יתפשר במחיר. היחסים עמו עלו על שרטון, המתיחות הורגשה היטב, ועוגמת הנפש היתה קשה וצורבת. בעל הדירה התקדם במשא ומתן מול רוכשים פוטנציאליים, כשבני המשפחה חשים בלתי רצויים בקן הביתי והחמים שלהם...

בינתיים, הימים חולפים בעצלתיים. המשפחה החליטה להתחזק בהודאה לה' הטוב גם על הנסיון הזה, על הימים הטרופים העוברים עליהם כשהקרקע בוערת מתחת לרגליהם. בכל יום ויום פתחו את הפנקס הקטן והודו לה', ואז התרחש הנס הראשון:

שנים קודם לכן, הם הגישו בקשה לקבלת מענק למחוסרי דיור. הבקשה 'נתקעה' בצנרת הבירוקרטית, וחלפו שנים ללא כל התקדמות. ובדיוק עכשיו, לאחר שבעל הדירה סירב למכור להם את הדירה והם נותרו בהגדרת מחוסרי דיור - לפתע פתאום הבקשה שנשלחה לפני שנים נבחנה, ולמרבה הפלא גם אושרה! - הם זכו בסכום כסף נכבד, הודות לעובדה שעד עתה עדיין לא הוגדרו בעלי דירה!

מעתה, היה להם נס נוסף להודות עליו... התברר כי העובדה שבעל הדירה סירב למכור להם את הבית - הניבה להם סכום נאה. ובדיוק

אז - החליט בעל הבית כי הוא נענה לבקשתם למכור להם את הדירה בסכום גבוה במיוחד, ובתנאי שישלמו את מלוא הסכום תוך תקופה קצרה, כשאת דמי הקדימה הוא מבקש כאן ועכשיו...

המשפחה לא ידעה את נפשה. מחד גיסא - הרי לבשורה הזו ציפו וייחלו לאורך החודשים האחרונים, שבעל הדירה יעתר לבקשתם וימכור להם את הבית. מאידך גיסא - הוא הציב בפניהם רף שקשה לעמוד בו: גם סכום גבוה מכפי יכולתם, גם דמי קדימה גבוהים מידיים, וגם את מלוא הסכום תוך שבועות ספורים - בזמן שאפילו לא יספיקו לקבל משכנתא בנקאית!

הקשיים היו ברורים, גם הדרך להתמודדות עימם היתה ברורה: הודאה לה'. כל בני המשפחה עצרו את שגרת יומם, ההורים הדחיקו את הדאגה הכספית הצידה, ושוב נפתח הפנקס הקטן. נשלפו ממנו סיבות טובות להודות לה', אחת מהן - על עצם העובדה שבעל הדירה נעתר לבקשתם למכור להם את הבית - גם אם בתנאים כאלה...

אחר כך, החליט האב לעשות השתדלות, ולפנות לקרוב משפחה עשיר. הוא ידע כי קשה עד בלתי אפשרי 'להפוס' אותו בטלפון, הוא איש עסקים עסוק, המשרד מסנן את הפניות אליו, ובכל זאת החליט האב לנסות. למרבה הפתעתו, האיש ענה לטלפון לאחר הצלצול הראשון, התרגש מקרוב המשפחה שהתקשר אליו בעיצומו של יום בהיר, וגם - למרבה ההפתעה - נענה בשמחה לאתגר להלוות את מלוא הסכום הדרוש כדמי הקדימה - כאן ועכשיו!

הלה אכן עמד בדיבורו, ודמי הקדימה הועברו למוכר עוד באותו יום! כל בני המשפחה התכנסו יחדיו ושרו 'מזמור לתודה', הן ראו בעיניהם נס פלאי - שאותו עשיר ענה לשיחה, נענה לבקשה, העביר את הכסף, שהועבר למוכר - וכל זה עוד באותו היום. מעתה, היה עליהם לדאוג ליתרת הסכום הגבוה מיכולתם עד מאוד, כשבעל הדירה מאיים שהשבועות חולפים, ותיכף הוא כבר רשאי לבטל את החוזה...

בני המשפחה היו מודאגים, אך לא מדי. נכון, הימים חולפים, ישנו סיכון שעוד מעט יפקע תוקף החוזה ואולי גם דמי הקדימה יאבדו, אך לצד ההשתדלות והנסיונות להשיג הלוואות - לפחות עד שהבנק יאשר להם משכנתא - הם התעודדו בשירת ההודאה שהיתה בת לווייתם באופן קבוע. דבר יום ביומו התכנסו יחדיו, בחרו תודה אחת מתוך למעלה ממאה, הודו עליה לה' מעומק הלב, וחשו כי הכח שבהודאה נוטע בהם עוצמות לעבור את הימים המודאגים בשלווה...

ואז התרחש פלא עצום: ביום מן הימים יצא האב מביתו, ולפתע הוא מבחין באדם מבוסס למדי, תושב אותה השכונה, המתהלך בפנים נפולות ומודאגות. הוא פנה אליו וביקש לשאול אם יוכל לסייע, והם באו בדברים, כשהאב מספר על דאגתו שלו - עליו למצוא הון תועפות למימון רכישת ביתו, לפחות עד שהמשכנתא תאושר, הזמן דוחק ואנה הוא בא...

אותו שכן שמע את דאגתו של רוכש הדירה, ועל אתר נענה ואמר כי יש לו פיתרון, ופרש את פרטיו. הוא לא נח ולא שקט עד שהסדיר הלוואת ענק - על בסיס הפיתרון שהציע, הלוואה הנפרעת עד היום

בתשלומים נוחים בהתאם ליכולת המשפחה, שרכשה את הדירה בשרשרת ניסית מופלאה, עליה היא מוסיפה להודות עד היום... ולימים, כשנפגש אבי המשפחה בשכן שסייע לו, הלה גילה את אוזנו כי באותו היום - נודעה הבשורה הקשה כי אשתו חולה, והוא קיבל על עצמו לצאת לרחובה של עיר, והחסד הראשון שיזדמן לו - יבצע אותו מיד. לכן באותו היום היה נראה טרוד ומודאג. אבל בורא עולם סידר את העניינים בצורה הטובה ביותר, כך שהאיש הראשון אותו פגש בצאתו לרחוב - היה מיוזענו, איש השירה והתודה, שזכה בחסד הגדול על אתר, והשלים את עיסקת רכישת הדירה בזכות אותו מפגש מזדמן...

סיפור זה, אותו קיבלנו בעדות נרגשת מאם המשפחה, מלמדנו עד כמה גדולה עוצמתה של ההודאה. לפעמים הכל נראה כה סבוך ומורכב, נדמה כי אין אור בקצה המנהרה. ואז - כשיהודי מגלה את כח ההודאה החבוי בלבו, כשלבנו נרגש ומתרוגן לקראת בורא - הוא חש עד כמה בורא עולם מטיב עמו, כמה השפעה ברוכה מורעפת עליו ממעל.

הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו. 'בואו שעריו בתודה', נודה ונשבח לה' הטוב על רוב חסדיו אשר הוא גומל עימנו. וככל שנעמיק את ההודאה והחיבור שלנו עם בורא עולם, ככל שגם בימים לא קלים נודה לה' הטוב על חסדיו, ככל שנוסיף ברכת הודאה גם על הקשיים שלנו - כך נגלה עד מהרה כי ידו של אבינו האוהב פתוחה לעוזרנו, והוא יעניק לנו מטובו סיבות טובות נוספות להמשיך להודות לו מעומק הלב!

## רגליים במתנה...

היתה זו שעת צהרים בהירה, בעיצומו של יום שגרת. מושי חזר מהתלמוד תורה כמדי יום, וירד לחצר הבניין לשחק. ואז, כשהוא בעיצומו של ריצת משחק מהנה, רגלו נתקלה במשהו, הוא מעד ונפל ארצה, גונח מכאבים...

תוך שניות אחדות, התברר כי לא מדובר במכה יבשה בלבד. הילד צעק וצרח, רגלו התעקמה והכחילה, שלא נדע. אמבולנס הוזעק, הוא הובהל לחדר מיון, וכבר באותו לילה אושפז במחלקה האורתופדית, כשהרופאים מודאגים מאוד ממצב הרגל...

'העצם התרסקה, לחלוטין!' - בישר הרופא להוריו בבוקרו של יום המחר, 'למעשה אנחנו מאוד מודאגים, ושוקלים את צעדינו בכובד ראש. נערוך התייעצות מיוחדת עם בכירי הפרופסורים, ונקבל החלטה מה כדאי לעשות' - הטיל הרופא סלע על ליבם של ההורים החרדים לגורל בנם. מסתבר כי היתה זו נפילה נוראית, שהשלכותיה ארוכות טווח...

אחר הצהריים נערכה התייעצות מיוחדת, ואחר כך נקראו ההורים לחדר הרופאים. 'אין לנו הרבה מה לעשות' - פכרו את ידיהם ביאוש, 'אלא להמליץ על טיפולי פיזיותרפיה לתקופה ארוכה, ארוכה מאוד. כרגע, איננו רואים סיכוי לאחות את השברים ברגל, המצב לא פשוט... נראה שאין מנוס מלקבוע כי שלוש שנים לא יוכל הילד להלך ברגליו, ולכל אורך התקופה יעבור טיפולי פיזיותרפיה

קשים ומפרכים, ואולי, ואולי, ואולי, - בעוד 3 שנים הוא יוכל ללכת קמעא...

הבשורה הקשה היכתה את ההורים בהלם. עד אתמול היה הילד בריא ומאושר, משתובב ומסתובב. והנה, ברגע אחד של חוסר תשומת לב מספקת, הגיע למצב שלוש שנים לא יוכל ללכת, ויאלץ לעבור טיפולים קשים ומייסרים, עד שהרגל תשוב לאיתנה. ומי יודע אם כך אכן יקרה, ובעוד שלוש שנים הוא אכן יתחיל ללכת, ומי יודע באיזו צורה...

ואז, כששבו ההורים הביתה, הם החליטו לפעול בכיוון אחר מהצפוי. הם כינסו את הילדים לסלון, ושוחחו עימם על כך שהוכח עד כמה גדול הנס ה'טבעי' וה'פשוט' שבהליכה על שתי רגליים בריאות, ועד כמה ראוי להתבונן גם ביתר הניסים ה'טבעיים' המתרחשים מדי יום, להפנות אליהם תשומת לב ולהודות עליהם.

'לפיכך', בישר האב לילדיו, 'מהיום נתחיל לראות את הניסים שה' עושה לנו, ונגיד לו תודה. הנה, אני כותב את הפתק הראשון - חסד שזכיתי בו היום, וכל אחד מכם יכול גם הוא לכתוב ולהודות...'

מאותו יום, הפך בית המשפחה לבית של הודאה. הילדים חיפשו לראות את הטוב, למצוא רעיון מקורי על מה להודות היום. בכל יום ויום הם מילאו פתקים, גדולים וקטנים, לבנים וצהובים, בכתב יד עגול ובכתב יד מרובע, טובות גדולות וטובות קטנות, חסדים וניסים מכל הסוגים...

ובכל יום ויום, הקדישו בני המשפחה זמן להודות. ליטול את צרור הפתקים, להביט בהם כמה שניות, ולהודות לה' על כל פרט ופרט מהם. זה לא הצריך הרבה זמן, רק הרבה לב, מחשבה, התרגשות, ושירת הודאה שגואה מעומק הלב, מפי הגדולים והקטנים גם יחד, כל יום ויום...

בינתיים, הילד בעל הרגל השבורה שב הביתה. הוא החל טיפולי פיזיותרפיה, וכבר מתחילה נראה היה כי הוא מתקדם בקצב מהיר מהצפוי. בני המשפחה הוסיפו להודות גם על זה, גם על הרגליים הבריאות, גם על השבורות, גם על הפיזיותרפיה, גם על הנפילה, גם על ההתקדמות המהירה - הודו על הכל...

ובתוך פחות משנה התרחש הנס. הילד חזר לעצמו לחלוטין, התחיל להלך כאחד האדם. אין לו צורך בפיזיותרפיה, הוא לא זקוק לעזרה, בוודאי שלא לטיפולים מכל סוג. הוא פשוט הולך, הולך על שתי רגליו, הולך ומפזז בשירת הודאה, הולך ופיו ממלל שבה ותודה...

וסיפור זה, אותו שמענו מהמשפיע הגה"ח רבי אברהם מרדכי מלאך שליט"א כפי ששמעו מאבי הילד, מלמד עד כמה גדול כח ההודאה לחולל מהפכה של ממש. הבה נראה לנגד עינינו את הילד המהלך על שתי רגליו נגד כל הסיכויים, כיצד ניצח את כל התחזיות. נראה כמה גדול הכח של הודאה לפתוח בשמים פתח מיוחד של חסד ורחמים, להביא את הישועה במהירות מפתיעה.

'ועל הכל השם אלוקינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך'. כשהכל הולך חלק וכשאנו חווים נפילות - תרתי משמע. איננו זקוקים לתזכורות על מה ועד כמה עלינו להודות, אנו יכולים להתבונן סביבנו ולראות בעינינו את טובות ה' וחסדיו אשר גמל עימנו. הבה



# להתקשר לתורה

## מסביב לשעון

24 שעות ביממה

### מאת הרבנים הגאונים שליט"א



הרב **מאיר שפרכר** שליט"א  
הדף היומי בבלי • עברית  
שלוחה 2/2



הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א  
הדף היומי בבלי • עברית  
שלוחה 2/1



**חדש**  
הרב **אפרים סגל** שליט"א  
הדף היומי בבלי • אידיש  
שלוחה 2/3



הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א  
הדף היומי בהלכה • עברית  
שלוחה 1



הרב **יוסף ברגר** שליט"א  
ווארט עם סיפור בראי הפרשה  
שלוחה 7



הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א  
הדף היומי בהלכה • אידיש  
שלוחה 1/3/1



הרב **אברהם פוקס** שליט"א  
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו  
שלוחה 3



הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א  
לקראת שבת מלכתא  
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע  
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: \*4992 או 077-2222-666

# בני משפחה התכנסו לאזכרה ביום השנה של הסבתא, שמעו דרשה על הגאולה הקרובה ותחיית המתים, והחליטו מתוך ציפיה לבית המקדש להקדיש קרבן לעילוי נשמתה של הסבתא



הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א  
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

קרבן שהוקדש בזמן הזה לעילוי נשמת



בכבשה המוקדשת אם הנקב בשיעור הראוי בכדי שיוכלו לפדותו. הנה בגמרא ע"ז דף ג' כתוב שהמקדיש בזמן הזה אם הקדיש בהמה נועל אותה בחדר עד שתמות ואם הקדיש כלים או פירות וכסות ירקבו בכדי שלא יבואו לידי תקלה, ודעת תוספות שזה תקנת חכמים שקנסו את המקדיש שלא יפדה אלא יאבד את ההקדש, אך הרי"ף שם והרמב"ם והראב"ד בהלכות ערכין וחכמים כתבו שמש"כ בגמ' לסגור את הבהמה בחדר זה כשאינו פודה, אבל אם הוא פודה בשנה פרוטה מותר.

עוד הלכה יש שתקנו שבהמת קרבן שיש בה מום ולא הותרה ע"י חכם הרי היא אסורה, וצריך חכם מומחה להורות במומין, ונפסק בשו"ע יו"ד סי' כט שבזה"ז שאין מומחים אם המום הוא ברור מועיל שלשה שיבחינו במום ויתירו אותו.

העולה מכל האמור שאם אין מום בבהמה הרי היא אסורה וצריך לנעול אותה בחדר עד שתמות, ואם יש חור באוזן בגודל שנחשב מום יש לפדותה ע"פ שלשה שיתירו אותה, ואז פודים אותה בשוה פרוטה [או בארבע זוז].

ויה"ר שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ונזכה להקריב קרבנו כראוי.

שאלה חמורה ונדירה שהגיע ממושב שגרים בו יהודים מסורתיים, בני משפחה התכנסו לאזכרה ביום השנה של הסבתא, ושמעו דרשה על הגאולה הקרובה ותחיית המתים בקרוב בימינו, החליטו מתוך ציפיה לבית המקדש להקדיש קרבן לעילוי נשמתה של הסבתא.

לאחר שבחרו את הכבשה הגדולה ביותר, הקדישו אותה לקרבן עולה על מנת שכאשר יבנה בית המקדש יקריבו אותה לזכות הסבתא עליה השלום.

והנה לצורך ברור דין זה יש לברר את הסוגיות בפדיון הקדש בתמורה (דף כז) (שאמר שמואל שניתן לחלל הקדש ששווה הרבה כסף על שווי פרוטה, ומבואר בגמרא לדעת רבי יונה שזה רק בדיעבד ולא לכתחילה, אכן מבואר בערכין (כט') שרק בזמן שבית המקדש קיים צריך לחלל בשוויו, אבל בזמן הזה שאין רווח והפסד להקדש מותר לחלל על פרוטה, ומבואר בגמרא שם שהיה אחד שהחרימ את כל נכסיו להקדש ואמר לו רבי יהודה שיפדה את הכל בארבע זוז, אף שאין שמן מספיק בפרוטה תקנו לחלל על סכום של ארבע זוז כדי שיתפרסם הדבר שהקדש נפדה.

אך הנדון שלנו בבהמה שהוקדש לקרבן, שאלה חמורה שהקרבן אין לו פדיון עד שיפול בו מום, ויש לפתוח בכח דהתירא שהבהמות בזמנינו מנקבים להם באוזן ע"פ משרד הבריאות ותולים להם מספר וניקב האוזן נחשב מום.

שיעור הנקב כדי שיהיה מום מבואר ברמב"ם פ"ז מביאת מקדש ה"ג שהוא מלא כרשינא ושיעור כרשינא זה כעדשה שזה תשיעית משיעור גריס, ומצאתי להגאון רבי ישראל יעקב פיישר זצ"ל בספר אבן ישראל (ח"ז סי' ז') שדן כיצד לשער זאת בשיעור של ימינו והנה גריס כפי המקובל בפוסקים שיעורו תשע עשרה מ"מ על תשע עשרה מ"מ, ואם נקח רבע של 19 על 19 נוכל לעשות בתוכו תשע רבועים של 6 מ"מ ושליש [שלוש שורות של שלש רבועים] יוצא ששיעור כרשינא זה 6.3 מ"מ על 6.3 מ"מ, כ"כ הגאון הנ"ל בשם ספר תולדות שמואל, והגאון הנ"ל בדק ומדד את גודל הנקב באזני הבהמות שזה חמש וחצי מ"מ על חמש וחצי מ"מ אלא שמצוי שבמשך הזמן הנקב מתרחב ומגיע לשמונה על חמש, עוד דן שם שיתכן שלגבי מומין משערים בגריס עגול ואז השיעור קטן יותר.

נמצא שיתכן שהנקב אינו בשיעור הנחשב מום, וצריך לבדוק

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

# האוכלים בגינה או במקום ציבורי, איזה נוסח יאמרו ב'הרחמן הוא ישלח ברכה מרובה בבית הזה'?

הלכה  
במעגל  
השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א  
נלקט ממשנ"ב מהדורת דרשו

והאוכלים יחדיו באוטובוס, האם יכולים להצטרף לזימון? ומה הדין במטוס או ספינה?

דונם הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'



השולחן (סי' קסז סכ"ו) והברכת הבית (שער יח ס"ד) בפשיטות שברכת מצטרפים לזימון. וכשאוכלים בזמן שהעגלה עומדת, כתבו בברכת הבית (שם ס"ג) ובשו"ת אור לציון (שם), שבוודאי מצטרפים יחד, וכן משמע בפמ"ג (סי' קסז א"א ס"ק כז).

**האוכלים בגינה או במקום ציבורי, איזה נוסח יאמרו ב'הרחמן הוא ישלח ברכה מרובה בבית הזה'?**

פסק הגר"י זילברשטיין (חשוקי חמד ברכות מו, א), שאף האוכלים במקומות ציבוריים שאינם בית וכגון בגינות ציבוריות וכדו', שיאמרו בברכת המזון נוסח זה בהרחמן, ולא יאמרו 'הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרובה בבית הזה ועל שלחן זה שאכלנו עליו'.

עוד כתב המשנ"ב שם, שלענין נוסח 'הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה', אין בעיה לאומרו אף בבית השייך לעכו"ם, ומושם שהכונה ב'בעל הבית הזה', על בעל הסעודה.

והאוכלים במסעדה או בבית מלון, דעת הגר"ש אלישיב (חשוקי חמד שם) שיש להם לומר 'הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה', אף על פי שהם משלמים לו על הסעודה, שכן אם בעל הבית לא היה מכין להם את הסעודה, לא היו אוכלים אכילה זו וכספם לא היה משביע אותם. אמנם לגבי הברכה המיוחדת שמברך האורח את בעל הבית 'יהי רצון שלא יבוש' וכו', מבואר במשנ"ב (סי' רא ס"ק ז) שהמשלם על סעודתו אינו מברכה, וראה שם מה שכתב הגר"י זילברשטיין לתרץ.

האוכלים יחדיו באוטובוס בשעת הנסיעה, האם יכולים להצטרף לזימון? ומה הדין במטוס או ספינה?

הלכה זו הביאה המשנ"ב בהלכות ברכת המזון (סי' קצג ס"ק כה [וכתב שפרטי הדין התבארו בסי' קסז ס"ק יב ודינם שוה]) וכתב (סי' קסז ס"ק סב) שאנשים המהלכים בדרך, אף שאמרו וקבעו לאכול בהליכתם, לא יזמנו כי ההליכה מבטל הקביעות. והביא המשנ"ב, שאם יושבים בעגלה אחת ואמרו נאכל יחדיו, הסתפק בזה המגן אברהם שאפשר שמצטרפים שאף על גב ששנוסע בעגלה כמהלך דמו, והליכה הרי מבטלת הקביעות, מכל מקום כיון שעל כל פנים כולם יושבים באגודה אחת, יש לומר דמצטרפין, וכן נוטה דעת האליה רבה להקל, ובספינה פשוט אף למגן אברהם שמצטרפים, כי זה קביעות גמורה. והביא (סי' קצג ס"ק כו) שהחיי אדם הכריע בזה לענין זימון שבשלשה יזמנו, אבל בעשרה יש לחוש להזכרת שם שמים לבטלה. והוסיף המשנ"ב שעכ"פ יזמנו בעשרה בלא שם שיוצאים בזה בדיעבד.

ומביאור החילוק בין עגלה לספינה, למדו הפוסקים אף לענין דין זימון באוכלים ביחד באוטובוס או במטוס. שהנה בשו"ע הרב (סי' קסז סט"ז) ביאר בחילוק הדין בין עגלה לספינה, שספינה אינה חשובה כמהלכת, אלא המים הולכים תחתיה והיא נחה לעולם על אותם מים, מה שאין כן בעגלה. ועל פי חילוק זה כתב בשו"ת אור לציון (ח"ב פי"ג תשובה ט), וכן דעת הגר"ש וואזנר (ברכת שם פ"ב סל"ד אות ה), שיש הבדל בין האוכלים במכונית או באוטובוס לאוכלים במטוס, שהאוכלים במכונית או באוטובוס יזמנו אף בעשרה בלא הזכרת שם כעגלה, מה שאין כן האוכלים במטוס מצטרפים גם לעשרה ויזמנו בהזכרת השם, מאחר שהוא כקבוע והרוח דוחפתו ודומה לספינה.

אמנם במור וקציעה (סי' קסז) כתב לחלוק על חילוקו של המ"א ודעתו שהכל תלוי בשקיטת נסיעתם, בין בים ובין ביבשה כי אחר כוונת הלב הן הדברים, שבעגלה המתנדנדת ואופניה מרעישים שקשה לכוון דעתם לשמיעה, וכן בספינה כשיש רוח סערה, אין מצטרפים לזימון, וכשאין סערה, שיושבים שקטים אף בעגלה מצטרפים לזימון. והבית ברוך (על החיי אדם כלל מח ס"ז אות כט) כתב שהנוסעים ברכבת או במכונית וכל שכן הטסים במטוס מצטרפים לזימון. וכן דעת הגר"ח פ"י שייברג (חידושי בתרא) שמצטרפים, כדין היושבים בספינה, ולא הסתפקו אלא בעגלה הרתומה לסוסים.

אכן היושבים לאכול ברכבת שיש בה שולחנות ומקום מרווח לאכול, כתב הנימוקי או"ח (סי' קסז) שבוודאי מצטרפים, משום שנחשב לאכילה קבועה כבספינה, וכדין היושבים בבית, וכן כתבו הערוך

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו לו:  
bdirshu@neto.net.il

## אין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים

היתה תקופה שתלמיד הביא לו אוכל בצהרים מקייטרינג שבהנהלתו, יום אחד כשהגיע אמר לו רבינו שהאוכל טריפה, התפלא התלמיד שכן הקייטרינג עמד תחת השגחת בד"ץ אך היות ורבינו אמר שהוא טריפה זרקו מיד לאשפה. אחד מבני הבית סיפר זאת לאחד מגדולי ישראל והא הסביר זאת שכנראה בהמה זו היתה טריפה במקומות שלא בודקים, כגון במוח שטריפה שם היא בגדר מיעוט שאינו מצוי, אלא שהקב"ה שומר צדיקים מתקלה ולכן לא נכשל באכילתה.

לא אחת ראו אין שהרגיש דברים שאף אחד לא חש בהם. פעם בנסיעתו לעיר אחת נתקבל על ידי רבני המקום וכלי הקודש שבאזור בקבלת פנים חמה. בין הנוכחים היה אחד בעל חזות תורנית שניסה להתקרב לרבינו לשוחח איתו ולהמצא בקרבתו, וניכר היה לאחדים מהמשתתפים שרבינו התייחס אליו בקרירות ואף לא רצה את עזרתו, הכל בעדינות כדרכו, אבל בעקביות. הרואים תמוה בליבם מדוע הוא מרחיקו, לא ארכו הימים והלה הקדיח תבשילו ברבים ונתגלה בקלוננו.

מעניין לציין, שגם בענייני מידות, ראו אין הפריע לו מידות רעות. כמה פעמים כשהיה נמצא במחיצת בעלי גאוה הרגישו שקשה לו מאד עם זה, למרות שנמנע לדבר לשון הרע ואפילו לרמוז, יכלו להרגיש שזה מפריע לו. ופעם כשדיבר על גנות הגאוה אמר שלפעמים פוגשים אנשים "אז אס איז עיפישט פון זיי גאוה", ש"ריח חריף ודוחה של גאוה נודף מהם", וכאשר אמר זאת ראו במוחש את המיאוס שהוא מרגיש כלפי גאוה.

(מתוך מגדלותו ומרוממותו)

למסלול הליכתו הקבוע.

זו היתה גם חלק גדול מהסיבה שבגינה החליט לעקור מארה"ב ולעלות לארץ ישראל עם בני הישיבה שהקים, למרות כל הקשיים שהיו כרוכים בכך, כמובן שהמניע העיקרי היה מצוות ישוב ארץ ישראל, אך הוא דיבר הרבה עם הבחורים על אוירת הקדושה שבארץ ישראל ובפרט בירושלים פלטרין של מלך.

היה זה בשנת תשכ"ד בעת שהגיע רבינו לראשונה לארץ ישראל לפקוד את קבר אביו שנסתלק שנה קודם לכן, הוא התאכסן בבית חותנו הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל, שהתגורר בשכונת זכרון משה בירושלים. בשהותו בירושלים הוקסם מאווירת הקדושה והטהרה שבארץ ישראל ובפרט מירושלים בה ביקר. ומיד כששב, החל לקנן בו רצון עז לעבור להתגורר בארץ ישראל ולחון את עפרה. מיד כשהגיע לארה"ב, לפני השיעור הראשון שמסר, התחלק עם התלמידים בסערת רגשותיו: "אני מגיע מארצנו הקדושה, מירושלים עיה"ק, שם הקדושה והרוחניות מורגשת ברחובות, הכל על טהרת הקודש, אפילו שמות הרחובות והערים מזכירים קדושה, מה יש לנו פה בארה"ב על אדמת נכר? מקומו של כל יהודי הוא בארץ ישראל".

אחד הבחורים שאלו, וכי בארץ ישראל אין רחובות ואזורים טמאים? ענה לו רבינו: אסביר לך את ההבדל, כשאדם מתגורר בחוץ לארץ ונקלע לרחוב כזה, הוא מרגיש מיד 'מה אני עושה במקום כזה, הרי אני יהודי וזה תרבות הגויים המשוקצת לנו', ואילו בארץ ישראל מרגיש יהודי 'מה עושה פה טומאה', שהרי כל יהודי יודע שארץ ישראל היא בית השם וירושלים היא פלטרין של מלך.

## המשך מעמוד 3 | הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל

לפחות להבין את מניעיו. אנוסים היו על ידי יצרם למהר אל עניינים דחופים, ללוות את ילדיהם ולציידם בדרכם אל בתי החינוך וכיו"ב. אולם כאשר באחת מנסיעותיו לחו"ל התארגן מניין לתפילה בירכתי המטוס, והוא הבחין בכמה מתפללים המביעים קוצר רוח וממהרים את תפילתם, התקשה להבין, והפטיר לעצמו במרירות: "להיכן הם ממהרים עתה, לרדת למטה? לאן יש למהר במטוס?"...

מה עומד מאחורי הנהגה נפסדת כזו? פשוט ביותר. אם אותו גאון וצדיק בפריו הרחוקה, הביט בשוויון נפש על הפסד הטיסה ושל כל חפציו, מפני ש"היה לו טוב שם" - הרי מי שרוח קלה מנידה אותו מלהתענג בתענוגי התפילה, לא טוב לו שם---

(מתוך הספר 'השמש בגבורתו')

ההרגשה הפשוטה שעמידה לפני המלך והדיבור עמו, דוחקים הצידיה את טרדות היום יום - היא האל"ף ב"ת של היהודי, ובלעדיה, חיינו אינם חיים.

רבי שמשון התקשה להסכים לעובדה שיש אנשים שלקראת סוף התפילה אצה להם הדרך, והחל מ"אשרי" שלאחר חזרת הש"ץ מצליחים לעמוד אך בקושי במקומם כעל גחלים לוחשות כשעניניהם נשואות בציפייה לעבר הדלת...

משהבחין פעם בבית הכנסת של הקהילה בקבוצת אנשים הפונה אל עבר הדלת לפני סיום התפילה, העיר להם בפשטות: "רבותי, רגע. עדיין לא גמרנו לדבר עם הריבונו של עולם".

במקרה זה, עוד אפשר היה - אם לא להצדיק את המעשה, אזי

## המשך מעמוד 9 | הגאון רבי יצחק קולדצקי שליט"א

קבועים גם בבין הזמנים ולדעת שבעולם הזה אין זמני פטור, ורק אולי קצת מנוחה למי שזקוק לזה, ובזכות זה נזכה לבנין בית המקדש במהרה.

(רשימות מפנקסו של הגאון ר' יצחק קולדצקי)

ביטול תינוקות של בית רבן הוא מצוי בכל קהילה, גם הבחורים מבטלים רוב הימים בבין הזמנים והולכים ברחובות בביטולים וביטולים עכ"ל.

יהיו דברים אלו מגדולי ישראל חיזוק לבני הנעורים לקבוע סדרים

# האם סופר שאינו מניח תפילין דר"ת יכול לכותבן?

"וְקִשְׂרָתָם לְאוֹת עַל יָדָךְ" (דברים ו, ח')

קב ונקי ◊ הרב צבי וינברג



במנחות (מב:) אמר', ספר תורה תפילין ומזוזות שכתבן צדוקי, כותי, עובד כוכבים, עבד, אשה, וקטן, מומר, פסולין, שנאמר "וקשרתם וכתבתם" כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה כל שאינו בקשירה אינו בכתיבה.

ובפי' 'לשכת הסופר' (על קסת הסופר להג"ר שלמה גאנצפריד זצ"ל בעל הקיצוש"ע סי' כ"ו סק"א) כ' שמעתי בשם גדול אחד, כי הסופר שהוא כותב תפילין דר"ת יש לו בעצמו ג"כ להניח תפילין דר"ת, ומילתא דמסתבר היא דכל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה.

ובשו"ת 'דברי יציב' (או"ח סי' מג) הביא מה"שמשח משה' (ח"ג בין הרקח על שו"ע או"ח סי' ל"ט) שכתב כן שיש לזהר, שמי שאינו מניח תפילין דר"ת לא יכתבם דהא לדעת ר"ת אינו בקשירה וא"כ אינו בכתיבה כנ"ל (ועי' באות חיים ושלוש להגה"צ

ממונקאטש זצ"ל (סי' ל"ד ס"ק י"א), ובשו"ת פני מבין (או"ח סי' י").  
ו'בביאור הסופר' (על לשכת הסופר שם סי' א' סעי' ב' ד"ה שאינו בקשירה) כ' שמעיקר הדין אין לחוש בזה אי לאו בדרך חומרא.

**קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)**

המשך מעמוד 24 | הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

נודה לו מכל הלב!

## מילים ראשונות!

היו אלה רגעים מרטיטים במיוחד, בחדרו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל בבית החולים. היה זה אחר תקופה מאז נותח הרב בגרונו, ובמשך תקופה ארוכה לא יכול היה לדבר, ונאלץ לכתוב את כל מה שרצה להביע. לאחר תקופה ממושכת של התאוששות הושתל בגרונו תותב מיוחד, שהשיב לו במקצת את היכולת לדבר. לאחר ההשתלה והמנוחה, נכנסו לחדרו בכירי הרופאים, וביקשו ללמדו את הוראות ההפעלה של התותב. הם פנו אליו וביקשו כי ילחץ על הכפתור שבגרון, וינסה לדבר - אחרי חודשי שתיקה ארוכים וקשים. בחדר נכחו שני רופאים ובני משפחה מועטים, שהביטו ובחנו אם אכן ישוב אל הרב כח הדיבור...

המתח היה בשיאו. הרב שלח את ידו אל הכפתור, ולחץ בעדינות. 'כבוד הרב ידבר!' - ביקש הרופא, והכל המתנינו לראות מה יהיו

המילים הראשונות שיוציא מפיו...

ואז נשמע הקול, חלוש, נמוך, אך עוצמתי ואדיר מאין כמוהו: 'מודה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרתי בי נשמתו - - -'  
וקולו הנרגש הולך ומתחזק, מרגש את כל סובביו, מרטיט את ליבם. לאחר חודשים של שתיקה, הדבר החשוב ביותר - הוא להודות לבורא עולם, להגיד תודה לאבא. הוא שנתן את כח הדיבור מתחילה, הוא שנטל אותה לתקופה, והוא שהשיב אותה ברחמיו...  
ואנו, שזכינו בקול תקין ופעיל, הבה ננצל כל הזדמנות לעשות בו את השימוש הנכון - לומר תודה. ככל שנרבה בתודה בקול שלנו, ככל שנשתמש בפינו ובגרונו להודות ולשבח לה' הטוב בכל עת ושעה - כך נזכה שקולנו יוסיף ויהיה עימנו לאורך ימים ושנים, ונוסיף להודות לה' על חסדו הטוב כל הימים!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-[6182918@gmail.com](mailto:6182918@gmail.com)

שהיה קצר רואי רצה להביט בפצע והתאמץ בכל כוחו לראות מה יש שם, הוא שאל אם הלכתי לרופא, ואמרת הייתי אצל רופאת ילדים, והגיב זה לא דוקטור צריך ללכת לד"ר, מיד הורה לי לנסוע לת"א לד"ר מישורסקי, בליל ב' דר"ה שהוא מדרבנן יחד עם אבי מורי והחבר שסיפר לו על מצבי.

כמובן שהבהלה גברה, אבל כמצוותו נסענו במונית לת"א, ובדיוק אז חזר הרופא מן תפילת היום, נכנסנו אל מרפאתו בדק אותי ושאל מי שלח אתכם לכאן, ואמרנו לו החזו"א, ותיכף בישר לנו 'לחולה יש שתיים עשרה שעות לחיות כנראה שהיתה הרעלה קשה בגוף!!' והוסיף, אמנם אני מקוה להצליח להציל ע"י זריקה מיוחדת שהשימוש בה החל בימים ההם, לאחר שהזריק אמר שבעוד כמה שעות תבואו שוב, בינתיים שהינו אצל א' מקרובי המשפחה שדר בסמוך למקום ולאחר מכן שבנו אליו שוב, וב"ה נתרפאתי לחלוטין. באתי אח"כ אל החזו"א וסיפרתי לו מכל הנ"ל, וחי"ך. באותו זמן שהה בב"ב מרן הרב מבריסק זצ"ל הוא קרא לי וביקשני לספר לו הכל מרישא ועד גמירא מה שארע לי.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב בנימין גולד, כתבו לי: bdirshu@neto.net.il

אחד ואמר להורים, אין הכתם דבר שמונע את הברית וכי אין זה חולי אלא כתם שבא מהלידה, אמרו לו שהמוהל הודיע שמפחד למול, ואז אמר, אם כך תסעו לפ"ת ותביאו את המוהל הרב שקול, לאחר זמן רב מצאו את המוהל הביאוהו לברית, והחזו"א נתכבד בה בסנדקאות. (מעשה איש).

בספר מעשה איש מובא משמו של ראש ישיבת פוניבז' הגאון הגדול ר' ברוך דוב פוברסקי שליט"א מעשה המעיד גם על תוקף חכמתו של מרן החזו"א בחכמת הרפואה: את כל חיי חב אני למרן החזו"א אמר הגר"ב פוברסקי, ומעשה שהיה כך היה, ערב ראש השנה תש"ח, התנפח לי פצע מוגלתי מתחת לשפתיים, הכאבים הלכו והחמירו והחום שבגוף גבר הרופא המקומי עזב ונסע מן העיר, הלכתי לרופאת ילדים וקבלתי את הטיפול הרגיל למקרים מעין אלו. ליל ר"ה הכאבים גברו ואבי מורי מרן הגר"ד זצוק"ל הורה לי שלא לצאת מן הבית וששכב במטה. ביום ר"ה סיפר לחזו"א אחד מחבריי שהתפלל במונין של החזו"א על מצב בריאותי. ביום א' דר"ה בשעת אחה"צ רואה אני להפתעתי את החזו"א מתהלך ברח' ראב"ד, מקום דירתנו בימים ההם, ולאחר כמה רגעים שומע אני דפיקות על הדלת, דמותו הקדושה של החזו"א נראתה בפתח, ומיד פתח בדבריו, שמעתי שברל' חולה ובאתי לבקר חולים, החזו"א

באהבתך...  
וכל הקהל געה אחריו בבכיה גדולה. מטעני היגון ומצבורי הכאב עלו על גדותיהם ופרצו מליבותיהם השבורים, וכולם חזרו אחריו בהתרגשות גדולה...  
'ו-א-ה-ב-ת-ך.. א-ל.. ת-ס-ו-ר..מ-נ-ו..ל-עול-מים....'  
כך הצדיקו עליהם את הדין, עם כל הכאב והיגון...  
התפילה נמשכה בדבקות עילאית ובהתרגשות גדולה. בסיומה, ניגש המשגיח רבי לייב אל ה'בעל תפילה' - ר' בצלאל, ואמר לו: 'לזאת התכונת'...!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו לי: israel.layosh@gmail.com

המשגיח הגה"צ רבי לייב חסמן זצ"ל ניגש אל הבחור ר' בצלאל שיקוביץקי והורה לו לגשת לפני העמוד לתפילת ערבית. הוא היה אמנם בחור, אבל קולו הערב והרגש המיוחד שניחן בו הם שהכריעו למשגיח לשלוח אותו לשליח ציבור.

'אני?!' - התפלא ר' בצלאל - 'אינני נשוי! וגם חתימת זקן אין לי?!'  
'כן!' - הורה המשגיח - אתה! גש לפני התיבה!  
בסיומה של הברכה השניה, 'ואהבתך אל תסור ממני לעולמים...', פרץ ר' בצלאל בבכי רב שחנק את גרונו והוא חזר והתייפח שוב ושוב...

'ו-א-ה-ב-ת-ך.. א-ל.. ת-ס-ו-ר....ל-עול-מים....'  
כאומר: 'גם המאורעות הקשים שעברנו בפרעות חברון, באו אלינו

# חוויה רוחנית יומית

מדי יום אצלך במייל

dirshu@dirshu.co.il

# הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

אם אנחנו נקיים את הפסוק הראשון, הקדוש ברוך הוא יקיים את הפסוק השני!

תמיהתי גברה: מה הפסוק הראשון, ומה השני?

הסביר: אם אנחנו נקיים את הכתוב בנבואת מלאכי, אחרון הנביאים, שבזמן ששומעים דברי נאצה של האומרים "שווא עבוד אלוקים" חלילה "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו" להתחזק יחדיו באמונה (מלאכי ג טז).

יקיים ה' את הכתוב אחריו: "הנה אנוכי שולח לכם את אליהו הביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם!" (שם, כג)

(מתוך הספר והגדת - הגדה של פסח)

אני אלמד משמונה ועד שנים עשרה, ומי שירצה להשיגני, יתאים עצמו לשעותי!"

וכך היה. הקניינים למדו מהר מאוד שאפשר להשיגני מהצהריים ואילך. בתחילה היתה אשתי במפעל, ולאחר מכן מנהל העבודה, ואני קובע חצי יום לתורה. הנה כי כן, שברתי עולו והייתי לעצמאי!



יש בידי שליחות מהסטייפלר זצ"ל. נכנסתי אליו, ואמר: "רבי יעקב זאלסטו זאגן און זאגן און זאגן' שתגיד ותגיד ותגיד תמהתי: מה עלי להגיד? ואמר: כך תגיד -

#### המשך מעמוד 5 | הרה"ח ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א

מספר עניינים.

"לימים, כאשר שוחחתי עם רבינו על אותה תפילת מנחה שלקחתי באותה שעה לזכרון משה', סיפר לי בצחות שתפילה זו זכורה לו ביותר ולעולם לא ישכחנה, כי אחד דפק על השולחן כדי שיתפלל יותר מהר ולעומתו השני הרעים בקולו שיתפלל לאט יותר, וכן הלאה, כל אחד השמייע וחיווה את דעתו הסותרת מרעהו".

#### איזה מעשה מיוחד נחקק ביותר מאותם טיולים?

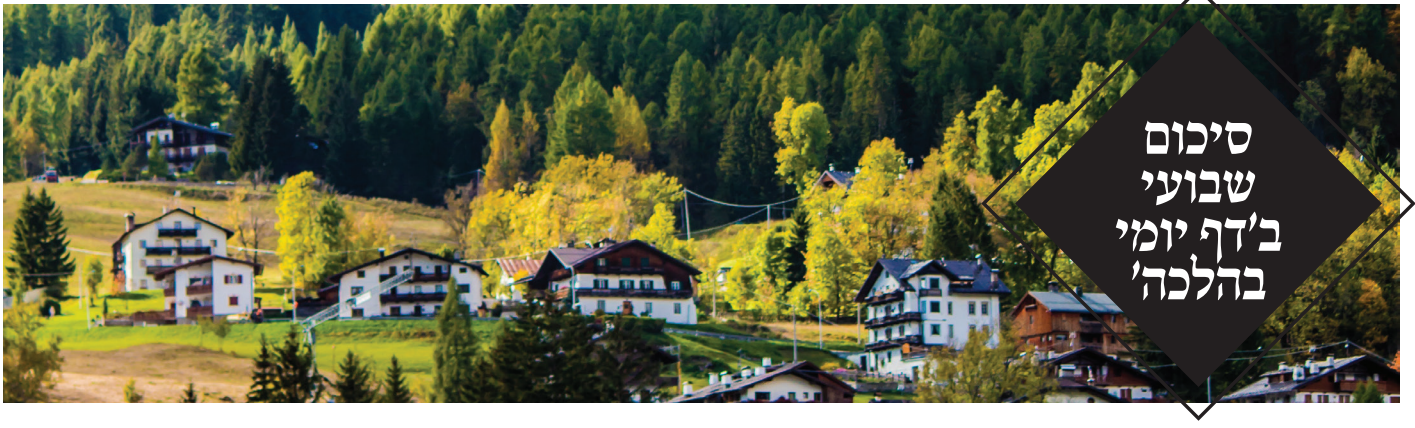
ר' מנחם אליעזר נענה ומשיב, שכל טיול היה אצלו בחינת 'יום טוב' ומכל טיול יכולים לספר שעות ארוכות בלי גבול וקצבה. אך בכל זאת נאות לספר לנו סיפור אחד, אפס קצחו מהים הגדול: "היה זה בשנה אחת שרבינו העדיף לשבת בביתו נאוה קודש בצפת ולא אבה לצאת החוצה לשאוף אוויר צח בין ההרים והגבעות. המשמשים בקודש ביקשו ממני באופן מיוחד, שאנסה להשפיע על רבינו שיסכים לצאת מהבית לשוה בנאות דשא, ואכן עלה במחשבותי רעיון מיוחד שעל ידו אצליח לפעול את הדבר אצל רבינו. באתי לרבינו ואמרתי, שברור אצלי הדבר שאם רבינו יצא מביתו ללכת בינות ההרים יהיה לו יותר קל אחר כך להתפלל לפני התיבה בראש השנה, כך שכל פסיעה בהרים שווה פסוק במלכויות זכרונות ושופרות... כיון ששמע רבינו את הדברים, נתרצה וביקש ממני שאקח אותו למקומות מעניינים שעוד לא היה בהם אף פעם." "למחרת היום, באתי ולקחתי את רבינו ליער פשחור הסמוך לכפר עכברה בפאותיה הדרומיים של צפת. בזכרוני היה מונח הטיול שהייתי עם הרה"ק ה'אמרי חיים' ז"ע באותו יער, שהיה באותם ימים מקום מרהיב עין ויפה ביותר, אך לא ידעתי שבמשך השנים הזניחו את המקום והוא איבד לגמרי את יופיו והדרו. ולכן, כשהגענו

ליער, נאלצנו ללכת על קוצים וברקנים, והרגשתי מאוד לא נעים על כך שלקחנו את רבינו למקום כזה. אך רבינו שראה את העננה על פניו, ביקש לשמח אותי קצת וכבר בתחילת הדרך פנה אלי בצחות ושאלני: 'נו, מנחם אליעזר! אמרת שכל פסיעה היא פסוק במלכויות זכרונות ושופרות, איזה פסוק מתאים למקום שכזה?!...! השבתי על אתר בצחות: 'לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה'... רבינו נהנה מאוד מתשובתי הקולעת ואמר לי שגם הוא חשב על פסוק זה התואם מאוד את המקום".

"למחרת ביקש רבנו לנסוע להר מירון (הג'רמק) - המזדקר מעל אתרא קדישא מירון - שם יצאנו להליכה באוויר הצח במרומי ההר הגבוה ביותר, ורוחו של רבנו היתה מרוממת במיוחד באותה שעה. במהלך הטיול פנה אלי רבנו ושאל שוב: 'ועל מקום זה, איזה פסוק ממלכויות זכרונות ושופרות אפשר להתאים?!' ורבנו המשיך והשיב מיד: 'זוכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור', בהסבירו שרק ממקום גבוה כזה הנמצא במרומי הר הג'רמק, אפשר לצפות על כל ארץ ישראל ולראות את המקום הגבוה ביותר ואת המקום הנמוך ביותר שבה..." "זכורני גם כשהתלוותי פעם לרבינו בנאות דשא בהרי הגליל, כשלצידו בנו יקירו כ"ק מרן אדמו"ר מסערט וז'ניץ שליט"א, ובמהלך הליכתנו נאנח רבינו מאוד על צרות ישראל, וכשאחד המשמשים התבטא ואמר שצריכים לתת לרבנו 'ויטמין' טוב לחיזוק כוחותיו ולהטבת בריאותו, התבטא רבינו ואמר: 'ווילטס מיר געבן א גוטע ויטמין? געב מיר א גוטע קוויטל מיט בשורות טובות ומשמחות, ... (אתה רוצה לתת לי ויטמין טוב? תן לי קוויטל טוב עם בשורות טובות ומשמחות...)'"

(המבשר - קהילות)

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)



**סיכום  
שבועי  
ב'דף יומי  
בהלכה'**

- ◆ מהי כמות המזון הנצרכת ל'עירוב תחומין'?
- ◆ איזה קבר אסור בהנאה?
- ◆ מהי 'חזקה דמעיקרא'?

**מהלכות המזון של 'עירוב תחומין'**

• עיקר תקנת 'עירוב תחומין' היא, שהאדם הרוצה לערב, ילך בעצמו למקום שבו רוצה 'לקנות שבתה', וישהה שם במשך כל זמן 'בין השמשות'. וכדי להקל על המערב, תיקנו חכמינו ז"ל שיכול לקנות שבתה מחוץ למקום שבו נמצא בזמן בין השמשות, על ידי שיניח, בעצמו או על ידי שליח, מזון בכמות המספיקה לשתי סעודות בימות החול, במקום שבו רוצה לקנות שבתה.

• שיעור מְזוּן שתי סעודות לעירוב תחומין הוא, כנפח של שש ביצים, ויש אומרים - כנפח של שמונה ביצים; וראוי להחמיר, וכן הורה החזון איש. ובמשקה, הכמות הנדרשת היא - שתי 'רביעיות'.

• עירוב תחומין, חל בשעת כניסת השבת, וצריך שבשעה זו, דהיינו בזמן בין השמשות של כניסת השבת יהיה מְזוּן העירוב מונח במקום שהאדם אשר עבורו נעשה העירוב יוכל לקחתו ממנו ולאוכלו. ואם ניתן לקחת את מְזוּן העירוב ממקומו, אך הדבר כרוך בעשיית מלאכה האסורה בשבת מדאורייתא, או באיסור דרבנן שאינו מאיסורי שבת - אין העירוב חל.

• המניח עירוב תחומין, ומְזוּן העירוב אבד לפני 'בין השמשות' של כניסת השבת, העירוב אינו חל; אך אם המזון אבד לאחר בין השמשות, העירוב חל, כיון שזמן תחולת העירוב הוא בכניסת השבת.

• במקרה שהתגלה לאחר בין השמשות כי המזון של עירוב התחומין אינו קיים, או שאינו ראוי לאכילה, ולא ידוע מתי אירע הדבר - אם ידוע בוודאות כי מְזוּן העירוב הונח לפני בין השמשות במקומו הנכון, והיה ראוי לאכילה - אנו מניחים כי

**הדבר אירע לאחר בין השמשות.**

**עיר ה'מובלעת' בתוך ה'תחום'**

• עיר ה'מובלעת' בתוך ה'תחום' על ידי 'עירוב תחומין' - רוחב התחום בחלק שמחוץ לעיר, הוא כרוחב התחום של מקום השבתה. ורוחב התחום בשטח המקביל לעיר - לדעת הרמ"א אלפיים אמה לשני צידי העיר. ויש שביארו, כי דבריו אמורים רק במקרה שגבולות העיר אינם מגיעים עד לקו רוחב התחום של מקום העירוב. ויש אומרים שגם אם גבולות העיר אינם מגיעים לקו רוחב התחום, רוחב התחום הוא כמידתו לכל אורך התחום; ורק בתוך העיר, גם אם גבולותיה עוברים את קו רוחב התחום, מותר ללכת עד לגבולותיה. ולהלכה, אין להקל כדברי הרמ"א, אך "המקל בשעת הדחק, יש לו על מי לסמוך".

**הלכות שונות**

- מבנה עץ או אבן המשמש כקבר, אסור בהנאה. אולם, קבר שבתוך האדמה, או מערת קבורה שהיא כחלק מהקרקע - אינם אסורים בהנאה, כיון שקרקע אינה נאסרת בהנאה.
- קרקע שהיה בתוכה קבר, ונחרשה, גזרו חכמינו ז"ל שההולך עד מאה אמה ממקום הקבר טמא ב'היסט'. וקרקע זו מכונה 'בית הפרס'. ואסור לכהן להיכנס לתוכה.
- חכמינו ז"ל אסרו להשתמש בעצים בשבת, מחשש שמא תוך כדי שימוש יתלוש המשתמש - בכוונה - עלים, ענפים, או פירות, ויעבור על איסור מלאכת 'קוצר'.
- אחת ה'חזקות' ההלכתיות, היא 'חזקה דמעיקרא' (= שמתחילה). והיינו, דבר שהיה במצב או בדין מסויים, ונוצר ספק אם השתנה, אנו מניחים שהוא נותר כבתחילה, כל זמן שלא הוכח כי נשתנה.